

ועדה ממשלתית לבחינת מדיניות הענישה

פרוטוקול

נוכחים

חברי הוועדה:

השופטת (בדימוס) דליה דורנר - יו"ר הוועדה
פרופ' אורן גזל אייל - מרכז הוועדה
חנן סידור - מזכיר הוועדה
אסף וסרצוג - משרד האוצר
רחל שרביט - משרד הרווחה
ד"ר חגית לרנאו - הסנגוריה הציבורית הארצית
עו"ד חיים ויסמונסקי - פרקליטות המדינה
עו"ד רביד דקל - משרד המשפטים
תני"צ ורדה שחם - משטרת ישראל
עו"ד רחל גוטליב - המשנה ליועמ"ש (פלילי) לשעבר
פרופ' רות קנאי

היו"ר, דליה דורנר:

שלום לכולם. אז את מי אנחנו שומעים היום?

אורן גזל אייל:

הזמנו את רותי, בעצת רביד ורחל, היא תדבר

איתנו קצת על עונשים בחומרה בינונית. אנחנו נתחיל איתך, רותי.

רות קנאי:

מה שאתם רוצים. אני מציעה שאני אתחיל קצת

לדבר ואחר כך נעשה שאלות ודיונים. אני אתחיל בנקודה צדדית אבל בעיני היא

מאוד חשובה, של השם, כי ראיתי שכבר דיברתם על זה קצת בפעם שעברה ואני

למשל לא אוהבת את השם אלטרנטיבות למאסר, כי אני בפירוש חושבת שלא מדובר

באלטרנטיבות למאסר אלא מדובר בעונשים בפני עצמם שצריך אותם בפני עצמם

ולא כתחליפים, אלטרנטיבה זה תחליף וזה לא מוצא חן בעיני. מה כן, אפשר לחשוב על ענישה בקהילה או מה שאני קראתי לזה, עונשים בחומרה בינונית. פה פחות, לדעתי זה יותר ענין של הדגשים, הענישה בקהילה מדגישה יותר אפקטים של שיקום והעונשים בחומרה בינונית מדגישים יותר אפקטים של מידתיות ואני ארצה לדבר על זה ולהראות שזה נראה לי מאוד חשוב. אז זאת הערה ראשונה שהיא רק בקשר לכותרת, אבל אני חושבת שהיא תשתלב בדברים אחר כך.

אפשר לשאול בשביל מה אנחנו צריכים את העונשים בחומרה בינונית וחלק מהדברים שגם ראיתי שדיברתם עליהם בפעם שעברה הם שאלות בעיקר תועלתניות, מצד אחד שיקום יותר טוב אבל גם מצד שני ואולי במידה מסויימת עיקר זה ענין של חיסכון בעלויות ובבעיות של צפיפות בבתי כלא ואין ספק שכל הדברים האלה חשובים ואין ספק שכל הדברים האלה גם הביאו להתפתחות שיש לנו בפנינו היום. דרך אגב, כשאני מדברת על העניינים של יעילות ותועלתנות אני הייתי מדגישה עוד נקודה שנדמה לי שלא עלתה והיא הבעיה של הריאנטרי שהיא היום איזומה וקשה בכל העולם, איך אותם עבריינים שהיו בבית סוהר חוזרים ונקלטים בחברה עם הסטיגמה וכל הבעיות האלה והניתוק מהמקצוע. למה אני מדגישה את זה לחוד, כי זה שוב יבוא אחר כך לידי ביטוי בהמשך, אני חושבת שזאת נקודה מאוד חשובה וכואבת למרות שהיא ענין של היעילות ולא כמו שאני דיברתי על המידתיות. ההסתכלות שלי היא יותר מנקודת מבט של מידתיות ולא כל כך מנקודת מבט של תועלתנות והטענה שלי היא שעבירות שהן לא מאוד חמורות או עבירות שהן יותר חמורות אפילו אבל נעברו בנסיבות שלא מצדיקות עונשי מאסר מבחינה מידתית, אין לתת עליהן עונשי מאסר וצריך לפתח, חייבים לפתח, אם רוצים לשמור על מידתיות, חייבים לפתח איזה סל של עונשים בחומרה בינונית. אני רוצה לומר שההסתכלות הזאת שהיא מסתכלת על העונשים האלה כעונשים בפני עצמם, לא במקום המאסר, היא טובה מכמה סיבות, בעיני היא פשוט הכרחית אבל מעבר לזה היא טובה מכמה סיבות. למשל היא טובה מבחינה זאת שאם אנחנו מדברים כל הזמן על יעילות ותועלתנות וחסכון ואם יסתבר אחר כך שאין כל כך חיסכון ואין כל כך יעילות, אז אנחנו בצרה מבחינת ההצדקה של כל העונשים

האלה, אז מבחינה זאת הרבה יותר טוב להסתכל על זה דרך העיניים של המידתיות. מה שאני ארצה אחר כך להראות גם הוא שההסתכלות על זה כענין של מידתיות משפיעה גם על ההוראות ועל מה שאנחנו רוצים לעשות בתוך העונשים האלה בחומרה בינונית, במיוחד במשפט האנגלי, אני יכולה ממש להדגים את זה ממה שקורה בתוך המשפט האנגלי.

עכשיו אני מגיעה לעיקר ואני רוצה לדבר על המאפיינים ההכרחיים או כמה נקודות, אפילו לא מאפיינים הכרחיים אלא כמה נקודות חשובות בכל העונשים בחומרה בינונית. צריך להיות בהם מימד משמעותי של עונש, הם לא יכולים להיות קלים מדי, הם לא יכולים להיות סתם קנסות או מבחן רגיל לגמרי, אם אין לזה מימד משמעותי של עונש זה לא יתקבל בציבור כעונש, זה לא ילך דרך אמון הציבור ולכן נראה לי שצריך לפתח אמצעי ענישה שיש להם מימד עונשי משמעותי. תיכף נראה איזה, מה יכול להיות פה אבל בהחלט צריך להיות משהו שהוא עונשי.

הינו"ר, דליה דורנר: ויש דברים כאלה בעולם.

רות קנאי: כן, משהו שהוא עונשי, גם אצלנו השלי"צ יש בו משהו עונשי, הרי זה מה שעשו כשהביאו את השירות לתועלת הציבור, יש כאן גם משהו עונשי, זה עוזר מהרבה בחינות אחרות אבל יש גם, אדם צריך להזיע קצת, אדם צריך לטרוח קצת, המימד העונשי הוא בדרך כלל הגבלות על חירות אבל אני חושבת שגם שלי"צ בהחלט יש לו מימד עונשי. אז זה דבר אחד, שצריך להיות מימד עונשי. הדבר השני שאני חושבת שצריך להיות, יכולת פיקוח ופיקוח ואכיפה יעילים, אבל אני מדבר עליהם יותר בהמשך. זה שיהיה על זה פיקוח, שוב, אם אין פיקוח ולא עושים את זה בכלל אז שוב אין אמון בציבור ואין אמון לשופטים ולא יתנו את העונשים האלה, צריך להיות פיקוח וצריך להיות פיקוח יעיל. מבחינה אידיאלית אני חושבת שגם צריך להיות מגוון של אמצעים, לא איזה אמצעי אחד אלא מגוון שלם של אמצעים, טוב יותר אפילו אם תהיה אפשרות של דירוג של החומרה שלהם, כאלה שיש בהם יותר הגבלות, פחות הגבלות, יותר מימד עונשי, פחות, הנקודה הזאת היא חשובה בשביל השמירה על המידתיות, היא חשובה בשביל האכיפה היעילה בלי מאסר, את זה אני אזכיר עוד אחר כך בהמשך. כמובן שהצירוף הזה,

העובדה שיש לי מגוון היא גם מאפשרת צירוף של עונשים שונים לפעמים ולא רק אמצעי אחד, כשעושים צירוף כזה לפעמים זה טוב כי זה מגיע למידתיות הנכונה, אבל זה גם יכול להיות גרוע, צירוף של הרבה יכול ליצור משהו מאוד חמור. זה דורש איזה שהיא זהירות. הדברים האלה שאמרתי אפשר להראות אותם ממש בשיטות משפט זרות ואני תיכף אגיע לזה. אני מדברת מאוד קצר, מה שתמצאו אני אפתח בהמשך. ואז אני מגיע לכמה קשיים שאני רוצה להדגיש. קושי אחד שנדמה לי שכבר נזכר פה בדיונים זה הקושי של הרחבת הרשת, שמקבלים את העונשים בחומרה הבינונית גם כאלה שקודם קיבלו אולי עונשים הרבה יותר קלים ואין הצדקה להרחבה הזאת. אני רוצה לומר כמה דברים על הענין של הרחבת הרשת. קודם כל דווקא תפיסה של מידתיות יכול לעזור קצת נגד הרחבה מדי גדולה של הרשת, כי בתפיסה של מידתיות אנחנו נכניס איזה שהוא כלל שאומר שאסור לתת את העונשים האלה, או נעשה את זה בצורה חיובית, שהעונשים האלה יש לתת אותם רק אם החומרה של העבירה מספקת כדי לתת אותם ויש דוגמאות לזה בעולם. דווקא בגישה יותר שיקומית יש לפעמים סכנה יותר גדולה של הרחבת הרשת כי קציני מבחן ואלה שמנהלים, לאוו דווקא קציני מבחן, אלה שמנהלים את התוכניות האלה רוצים להראות את ההצלחה שלהם ואז הם מכניסים לשם עבריינים שדי ברור להם שהם יצליחו ושאלו לא צריכים את האמצעי הזה. אני חושבת שמבחינה זאת התפיסה המידתית וגם איזה שהיא הבניה מסויימת של התפיסה המידתית יכולה לעזור בנקודה הזאת של הרחבת הרשת, לא אמרתי למנוע, אמרתי לעזור. זה דבר ראשון. הקושי השני שרציתי להזכיר אותו קצת יותר זה הענין של האכיפה. קודם אמרתי שצריכה להיות אכיפה אחרת אין אמון בציבור ולכן חשוב מאוד שתהיה אכיפה. עכשיו אני רוצה להוסיף שאחת הבעיות הקשות היא אם האכיפה הזאת תהיה בדרך של מאסר, כי אז לא השגנו כלום. דווקא בגישה המידתית, בגישה התועלתנית לא השגנו כלום כי רצינו לחסוך וכו' והאיש נכנס למאסר וגם בגישה המידתית לא השגנו את מה שרצינו כי בגישה המידתית יש פה איזה שהוא אבסורד, אמרנו שהמקרה הזה לא מתאים למאסר ועכשיו אנחנו שולחים אותו למאסר, אז שוב, באנגליה כשקוראים את ההוראות רואים עד כמה הם נזהרים מהאכיפה

באמצעות מאסרים וזה מחזיר אותי למה שאמרתי קודם שצריך איזה הוא מדרג או לפחות אפשרות לעשות יותר חמור ופחות חמור אפילו אם לא ממש מדרג אלא בכמות, אני תיכף אסביר את זה, בתוך האמצעים של הענישה בחומרה בינונית כדי שמשוהו יותר חמור יוכל לאכוף אם התחלת עם משוהו יותר קל. זה לא פשוט כי לפעמים מדברים בספרות על זה שנתת לו מאה שעות שירות לתועלת הציבור או משוהו כזה, הוא לא מקיים אז תיתן לו משוהו יותר חמור, תיתן לו 150. זה בעיני לא הגיוני. הוא לא עשה את המאה והוא לא יעשה גם את ה-150, אז זה לא נראה לי דבר טוב, אבל אני כן יכולה לחשוב על מצב שאדם שמקבל איזה שהוא קנס מאוד גבוה שהוא משלם בתשלומים, נניח שאני מכניסה את הקנס פה לעונשים בחומרה בינונית, זה לא כל כך ברור שאפשר לעשות את זה, באנגליה זה לא נכנס אבל נניח לרגע שאני מכניסה את זה, הוא מקבל עונש קנס והוא מפסיק לשלם כי נניח הוא פוטר מהעבודה, אז אני אעביר את זה למשוהו יותר חמור בעונשים בחומרה בינונית, נניח לשירות לתועלת הציבור או מאסר ועבודות שירות או משוהו כזה. הגיוון פה הוא נורא חשוב והיכולת לאכוף לא באמצעות מאסר נראה לי נקודה ממש חשובה וצריך לחשוב טוב טוב על היכולת של לאכוף. זה נורא קשה כי מצד אחד חשוב לאכוף אבל מצד שני צריך לחשוב על דרכים של אכיפה שהמאסר הוא הדבר האחרון שאנחנו נעשה. הדבר השלישי שרציתי לדבר עליו בתחום הזה של הקשיים והייחוד הוא השאלה של ההתאמה מצד אחד לנאשם ומצד אחד לחומרת העבירה, כי דיברתי על מידתיות לכן חשוב לי מאוד שתהיה התאמה בין החומרה של העונש הזה שאנחנו מדברים עליו שהוא עונש בחומרה בינונית לבין חומרת העבירה. שוב אני אראה את זה תיכף במשפט האנגלי, איך הם מדברים על השאלה הזאת שהיא מעוררת את המתח בין אינדיווידואליזציה ושיוויון במידה מסויימת שכמובן מתחזק פה מאוד המתח הזה, כי עבירות שחומרתם שווה פחות או יותר לתת עונש פחות או יותר מידתי לכולם ומצד שני התאמה לנאשם. עוד דבר שחשוב לי לזכור פה, שכשמדברים בעונשים בחומרה בינונית ההתאמה לנאשם יש לה חשיבות מיוחדת ואפילו אם אני לא מדברת על תיקון ושיקום, עדיין יש לה חשיבות מיוחדת בגלל שאם אני לא אתאים את זה לא יתבצע, כי נאשם לא מסוגל לעשות עבודת שירות אז זה לא

יעיל להטיל עליו, כלומר ההתאמה פה היא התאמה שהיא הכרחית כדי שהדבר הזה באמת יעבוד ולאורך כל הזמן אני חושבת על זה, אני חושבת שצריך עונשים בחומרה בינונית אבל צריך אותם כשהם עובדים טוב, אם הם לא עובדים טוב זה לא שווה מבחינת אמון הציבור וגם אין בזה בכלל ענישה. אז כל הדברים האלה שדיברתי עליהם מצויים ואפשר לראות אותם בשיטות משפט אחרות, מוצלח יותר או מוצלח פחות, אין ספק. אני תיכף אכנס קצת יותר בפירוט למשפט האנגלי אבל לפני זה אני רק רוצה לומר אמירה כללית שבדקותי, הספקתי קצת לבדוק לפחות, הכמות של המדינות שיש בהן ענישה בחומרה בינונית במסות והקדשה לזה וחשיבה על זה והוראות חקיקה על זה ואיך אוכפים, היא מאוד גדולה. אני אתחיל במה שאותי הכי הדהים כשמצאתי את זה, זה המשפט הפדראלי של ארצות הברית, יש דו"ח מ-2009, כמה משתמשים בזה, איך עושים את זה, מלא סטטיסטיקות שאני לא הספקתי לעבור עליהן, אבל זה משהו חשוב.

היו"ר, דליה דורנר: האמריקאים חוזרים בתשובה.

רות קנאי: אני לא יודעת אם זה רק חוזרים בתשובה. החוזרים בתשובה אמרו את זה כדי שזה יקל על הצפיפות בבתי סוהר וזה בטח שיחק תפקיד מאוד חשוב, אבל אני חושבת שזה היה קיים גם קודם וגם השאלה של המידתיות. אפילו שלא יהיה אצלם, אצלי אני חושבת שזה צריך להיות גם השאלה של המידתיות. מה שמעניין פה, עוד נקודה אחת שהיא לא שייכת לפה, אבל אי אפשר להתחמק ממנה, כשעושים את ההשוואה כמה משתמשים בשנים האחרונות בפדראלי, ותזכרו שפדראלי זה לא עבירות קלות, אז לקחת את זה בחשבון, אבל כמה משתמשים בפדראלי, הם אומרים בין 15 ל-25% מהעבריינים שהם עוברים עבירות, שם זה יותר אלטרנטיבות, עונשים שאינם מאסר והמעניין פה וזה החומר שקראתי על הסטטיסטיקה בארץ, זה קצת קפץ לי פה, יש הבדל מאוד גדול בין אזרחים ואלה שלא אזרחים. אזרחים מקבלים את זה הרבה יותר מאשר אלה שלא אזרחים ולכן אני מזכירה את זה.

אורן גזל אייל: גם הגישה אצלנו היא דומה.

רות קנאי: בדיוק, לכן זה הזכיר לי את זה, לכן שמתי עין על

הנקודה הזאת.

היו"ר, דליה דורנר: עם אזרחים מחמירים פחות.

אורן גזל אייל: מאפשרים להם יותר חלופות למאסר או עונשים

בחומרה בינונית בעוד שגם בעבירות קלות מאוד שמבצעים מי שאינם אזרחים, כמו תושבי שטחים או תושבי חו"ל, לא מאפשרים, לרוב הם נדונים למאסר.

רות קנאי: אפשר לחשוב על זה כי גם בבעיות של האכיפה - - -

היו"ר, דליה דורנר: יש בעיות אכיפה.

רות קנאי: נכון. אז זה הדבר שהדהים אותי כשמצאתי את

זה, אבל אחר כך מצאתי את זה בחלק ניכר מהמדינות בארצות הברית, מדינות שיש להן גייד ליינס, כמובן היום הגייד ליינס לא מחייבים אבל עדיין הם נותנים הרבה, יותר ממחצית האנשים מקבלים את העונש לפי הגייד ליינס גם היום ובתוך הגייד ליינס יש להם משבצות שבהן זה עונשים בחומרה בינונית, חלק מהם שחובה לתת, חלק מהם שאפשר לתת, חלק מהם ואולי הכי קיצוני שראיתי במישגן שאם אתה לא נותן משהו שהטבלה מראה עד 18 חודשי מאסר, אם אתה לא נותן עונש בחומרה בינונית שאיננו מאסר אתה צריך לנמק את זה. כלומר יש פה, כל הגיוונים השונים, יש את זה, זה ארצות הברית, יש את זה בקנדה במאסרים עד שנתיים, גם שוב עם פיתוח גדול ויש את זה באוסטרליה, בויקטוריה, בניו זילנד.

אורן גזל אייל: מה הכוונה שיש את זה במאסרים עד שנתיים?

רות קנאי: אתה יכול לתת במקום המאסר, זה נשמע במקום,

אמרתי שיש פה שתי גישות, שם זה יותר במקום המאסר, עונש מותנה, לא מאסר מותנה, עונש מותנה והוא קשור מאוד בהגבלות חירות. אני רוצה לומר משהו, כל המקומות האלה שיש בהם את העונשים המותנים האלה שהם לא מאסר יש הגבלות חירות קשות, מעצרי בית, מותר לך ללכת לבית ספר, מותר לך ללכת לעבודה אבל בערב תהיה בבית, יש פה הגבלות, זה לא משהו פשוט.

רחל שרביט: גם איזוק אלקטרוני עם חלונות.

רות קנאי: כן, כל מיני דברים כאלה. ויש גם בכל המדינות האלה או בחלק ניכר מהן, בואו נאמר ככה, משהו שנקרא מבחן אינטנסיבי, כלומר לא קצת מבחן אלא מבחן עם תנאים קשים, פעמיים בשבוע לבוא ולראות ובדיקות סמים, כל זה בנפרד מהמערכות הטיפוליות של אלכוהול וסמים ואלימות, גם אלה נמצאים, יש מגוון שלם אבל מה שרציתי להדגיש פה זה שהגבלות החירות הן לא פשוטות בתוך זה ועוד דבר שצריך לזכור ואני זוכרת שזה הדהים אותי בפעם הראשונה שהייתי בארצות הברית, וזה הדהים גם את בת שיחי בכיוון ההפוך, שמבחן, הרבה פעמים התנאי למבחן הוא מספר חודשים ויכול להגיע עד שנה, עד 12 חודש, בגייל לא בפריזון ולכן זה לא אימפריזימנט, אבל בגייל וכשהיא שמעה שאצלנו מבחן, זה היה עוד לפני התיקון מ-2004, שהמבחן הוא בדרך כלל לא אחרי מאסר, אז היה לה נראה מאוד משונה ולי נראה משונה שמבחן יכול לבוא יחד עם 12 חודש בגייל. אם תרצו אנחנו יכולים אחר כך לדבר על זה יותר אבל פה רק רציתי לפרוס את התמונה שיש פה, שזה באמת מפותח מאוד ואני כן רוצה להתעכב הרבה יותר על אנגליה, כי לדעתי יש פה משהו שמאוד מסדיר דברים. אגב עוד קודם, למשל נגיד באוסטרליה במדינת ויקטוריה יש ב-2008 דו"ח שלם על עונשים בחומרה בינונית והדגשה שזה עונשים בפני עצמם, לא אלטרנטיבות למאסר. עכשיו קצת יותר על אנגליה.

רביד דקל: כיוון שהדמיון שלי לא מספיק מפותח, את כל הזמן אומרת עונשים בחומרה בינונית, את יכולה לתת איזה שהיא תמונה של על מה מדובר עם דוגמאות, כי מה שאני יכולה לחשוב עליו זה אולי - - -

רות קנאי: איזה עונשים?

רביד דקל: כן, איזה סוגים של עונשים.

רות קנאי: אני אעשה את זה באנגליה אבל אם תרצי אני אתן גם קצת מויקטוריה. מה שמעניין באנגליה הוא שההוראות הן מפורטות, לטעמי בנויות במידה רבה על שאלה של מידתיות ואני אראה את זה מתוך הסעיפים, אבל לפני שאני אראה את הסעיפים אני אענה על השאלה שלך. סעיף 177 של החוק מ-2003, יש פה 11 דוגמאות של מה יכול להיות עונש בקהילה ואמרתי לא קנס, כי קנס

שם נחשב פחות מעונש קהילה, עונש קל יותר מאשר עונש בקהילה, אז בפירוש לא קנס. אז בעיקר זה עבודה בלי שכר, הוראות שאתה חייב לעשות משהו, זה מפורט יותר בהמשך. הוראות לטיפול מיוחד, הוראות לעוצר, מעצרים, הוראות בקשר למגורים במקום מסויים, או במקום מסויים של לא מגורים, טיפול נפשי, טיפול סמים, טיפול אלכוהול - - -

היו"ר, דליה דורנר: זה כעונש?

רות קנאי: כן. זה קומיוניטי אורדר, בואו נאמר ככה, זה נמצא בתוך הקומיוניטי אורדר.

ורדה שחם: עם הפיקוח האלקטרוני, זה אחד הדברים שהכי מפותחים עם הפיקוח האלקטרוני.

רות קנאי: יש את הפיקוח האלקטרוני.

ורדה שחם: בקהילה, העונשים בקהילה זה משהו שהוא מאוד מפותח באנגליה עם הפיקוח האלקטרוני - - -

היו"ר, דליה דורנר: תמיד יש פיקוח אלקטרוני.

ורדה שחם: אני לא יודעת להגיד אם זה תמיד - - -

רות קנאי: לא לכולם יש פיקוח אלקטרוני.

ורדה שחם: אמרתי, לא תמיד, אני חושבת שתמיד אבל לאלה שמסוכנים יש להם, זה אחד התחומים שהפיקוח האלקטרוני הכי מיושם, זה לגבי מי שנדונים לעונשים מהסוג הזה בקהילה.

היו"ר, דליה דורנר: אני רוצה לעצמי רק דקה אחת, אני אשאל אותך, הענין של הפיקוח האלקטרוני, אני מבינה שיש לו איזה שהוא אזיק שמשדר מה הוא עושה.

ורדה שחם: לא מה הוא עושה.

היו"ר, דליה דורנר: איפה הוא נמצא.

ורדה שחם: לא, הוא משדר שהוא יצא מתחום הפיקוח. הוא לא אומר איפה הוא נמצא.

- היו"ר, דליה דורנר:** הבנתי. אבל לצד השני צריך להיות מישהו שיגיב לשידור הזה.
- ורדה שחם:** בוודאי. ויש.
- היו"ר, דליה דורנר:** אם אצלנו אף אחד לא יגיב אז מה עשינו.
- רות קנאי:** אז זאת החשיבות של האכיפה והפיקוח.
- ורדה שחם:** יש את זה.
- היו"ר, דליה דורנר:** אז צריך לומר שאם הולכים לכיוון הזה אז צריך להיות בהקבלה גם איזה שהוא גורם אוכף.
- ורדה שחם:** נכון, אני לא אכנס עכשיו לענין של הפיקוח האלקטרוני אבל ברחבי העולם הפיקוח האלקטרוני הוא אמצעי לוודא שאנשים שנדונו לעונשים מהסוג הזה נמצאים תחת איזה שהוא פיקוח והתקופות האלה מוגבלות, והם יוצאים לעבודה והם יוצאים לכל הפעילויות האלה ואנחנו לפי זה יודעים אם הם לא הגיעו לאותם מקומות שבהם הם צריכים להיות או שהגיעו למקומות שאסור להם להיות בהם ורק בארץ 90% מהאוכלוסיה הם עצורים, 10% הם אסירים וברוב מדינות העולם זה מאה אחוז אסירים ובאנגליה 26% גם עצורים. רק בארץ הפכו את כל היוצרות של הענין הזה באופן טוטאלי עם כל הרציונאליים גם, הפוכים.
- רות קנאי:** אני רוצה להמשיך את זה, אני לא יודעת את כל הפרטים, אני לא יכולה לתת לכם, אבל להמשיך את זה, יש ספר של רוברטס, שמדבר על כל הקונספציה הזאת שהפריזון הוא בבית שלך עם פיקוח עליך.
- אורן גזל אייל:** אני מתחיל להצטער, כולם היו בארץ בזמן האחרון, היינו צריכים להזמין אותם לפה. רוברטס היה אצלנו שלושה שבועות.
- רות קנאי:** אני לא יודעת, אם מתחילים את כל הדיון בזה שאנחנו לא יכולים אז אי אפשר לעשות את הדיון. הדיון צריך להיות שמציעים הצעות וצריך לבדוק שהם יהיו מעשיות, נכון, אבל בכל הכבוד אני אורחת פה אבל אם מציעים הצעות באוזלת יד - - -

אורן גזל אייל: אני לא חושב שיש פה אוזלת יד בכלל, זאת לא הגישה. אני חושב שאנחנו צריכים לחשוב עם כל הצעה מאיפה אנחנו לוקחים את זה.

ורדה שחם: ההצעה הזאת אני חושבת שהיא הצעה, ככל שדעתי רלוונטית אני חושבת שזה אחד הנושאים הכי משמעותיים, זה העונשים בקהילה, שאין את זה אצלנו בכלל, אני חושבת שחוץ משירות לתועלת הציבור שזה משהו נורא בשולים, אין לנו את זה, אין לנו את כל המערך הזה שהוא מערך - - -

רחל שרביט: כל מה שהוזכר קיים, רק הוא לא קיים בצורה מסודרת כזאת עם תפיסה כזאת.

רות קנאי: יש דברים שיש לנו, אני אגיע לזה. אני מבקשת להמשיך קצת, אני אדבר על אנגליה ואחר כך קצת על הארץ. זאת הרשימה פחות או יותר של העונשים. מה שמעניין, סעיף 148 של אותו חוק מ-2003, סעיף 148 של החוק מדבר על מה אתה עושה עם העונשים האלה בקהילה. דבר ראשון הוא אומר, זה צריך לעבור סף מסויים, אם העבירה לא מספיק חמורה אז אי אפשר לתת בכלל את העונשים בקהילה. צריך להישאר בקנס ולא לעבור.

היו"ר, דליה דורנר: זה לא לעבירה קלה, זה לעבירה בינונית.

רות קנאי: בינונית, בדיוק, ואם העבירה לא מספיק חמורה אסור להגיע לזה. סעיף מקביל יהיה להם אחר כך בסעיף של המאסר, מה שמקביל ל-8 ב' של ועדת גולדברג שאי אפשר לתת עונש מאסר אם זה לא עובר הגבול שעונש המאסר נחוץ. אבל מה שמעניין פה, שיש את זה גם לחוד, במקביל, על העונשים בקהילה. אז זה הסעיף הראשון של 148. הסעיף השני ב-148 אומר, צריך להתאים את העונש בקהילה, שהיתה קודם הרשימה הארוכה של העונשים האלה, צריך להתאים אותו לעבריין ונסיבותיו וכבר אמרתי את זה וזה חשוב. הסעיף השלישי אומר, העונש בקהילה צריך להיות מותאם, המגבלות שלו צריכות להיות מותאמות לחומרת העבירה, ככל שהעבירה היא יותר חמורה תיקח עונש בקהילה שיש לו יותר מוגבלות. ברור שלשמור על ב' ו-ג' יחד, התאמה לנאשם והתאמה לחומרת העבירה זה לא פשוט, אז בספרות יש דיון איך עושים את זה, האם בוחרים קודם עונש

שמתאים לחומרה, סוג עונש שמתאים לחומרה ועכשיו את הכמות שלו כאילו מתאימים לנסיבות של העברייין, שיטה אחרת אומרת לא, קודם אני אתאים את סוג העונש לעברייין, אחר כך את הכמות שלו למגבלות ואני מניחה שעושים את שניהם ביחד, אבל אנחנו גם יוצאים מתוך, בינתיים זה רק החוק והחוק הוא רק נותן את התמונה הכללית כי הרי באנגליה יש לנו את הוועדה של הגייד ליינס וב-2004 היא קבעה הוראות מיוחדות על העונשים בקהילה והיא מפרטת הרבה יותר איך עושים את ההתאמה הזאת בין חומרת העבירה לחומרת העונש בקהילה והיא מחלקת את העונשים בקהילה לשלוש דרגות, יש הלואו יש המדיום ויש, והיא מחלקת אותם לשלוש דרגות והיא אחר כך אומרת שבכל עבירה שיהיה לה סט גייד ליינס תהיה חלוקה כזאת ויש את החלוקה הזאת, כלומר כל העסק נורא מפותח מבחינת הכללים. אתם שואלים אותי איך זה עובד הלכה למעשה, אני לא יודעת לענות על זה, לא הלכתי לבדוק את כל הפסיקה. אבל מבחינת המבנה יש כאן מבנה נורא מסודר ומעניין ובנוי כמובן על זה שיש פיקוח. הענין של הפיקוח תופס פה בהוראות של הגייד ליינס קומישן מקום מאוד חשוב כי הם פה שוב ושוב מזכירים לשופט, כשאתה קובע איזה עונש בקהילה לתת, תחשוב על אפשרות של הפרתו ותחשוב איך אפשר יהיה לענוש, איך לפעול במקרה של הפרה ותחשוב שיהיה אפשר לפעול במקרה של הפרה בלי לשלוח אתו למאסר. הנקודה הזאת היא מאוד מפותחת שם בהמשך, שני עמודים שבדיוק מדברים על הבעיה הזאת. עוד הערה אחרונה על אנגליה, שיהיה ברור שם יש הרי עונשי מוצא בתוך הגייד ליינס של הוועדה, ובהחלט חלק מעונשי המוצא הם עונשים בחומרה בינונית, הם לא מאסרים, כשיש לך את המקרים היותר קלים אז עונש המוצא הוא - - -

היו"ר, דליה דורנר: איך העסק הזה יכול להשתלב עם הצעת החוק

שעומדת להתקבל בימים אלה אצלנו, שהשופט קובע קודם כל לפי העבירה את ההלימה, אבל זה הכל מאסרים אני מבינה, נכון?

אורן גזל אייל: לא, זה כולל קנס, בסעיפים ספציפיים מתייחסים

לקנסות.

רות קנאי: בעיני זה משתלב מצויין ובעיני זה משתלב בתפיסה

הזאת של מידתיות ממש טוב. זה דורש המון עבודה, אין ספק שזה דורש המון עבודה ודורש פיתוח של אמצעים כאלה ואיך לעבוד איתם, אני לא חושבת שזה קל אבל מבחינת הבעיה של ההשתלבות היא נראית לי מאוד פשוטה. עכשיו אני רוצה עוד כמה מילים על הארץ.

רחל גוטליב: אולי רק שאלת הבהרה למה שאמרת, כי זה גם

עולה במאמר שלך, באנגליה כשהשופט גוזר את הדין את אומרת שהוא צריך לתת את הדעת על הפרה, הוא אמור לקבוע את זה בתהליך?

רות קנאי: לא, הוא לא קובע מה יקרה.

רחל גוטליב: אז באיזה מובן הוא צריך לתת את דעתו?

רות קנאי: הוא רוצה שתבחר משהו שאפשר יהיה למשל

באמצעי קצת יותר חמור בקהילה לאכוף אותו.

רחל גוטליב: אבל השופט קובע את זה כשהוא גוזר את הדין?

רות קנאי: אני לא חושבת שהוא קובע אבל אני מוכנה לבדוק

את זה.

היו"ר, דליה דורנר: ומה דעתך, האם לא רצוי, אם השופט נותן את

דעתו, כמו שאצלנו לפי השיטה הישנה, זה מאסר או קנס, אם אני מפר את זה האיש מקבל מאסר, אז זה יכול להיות גם משהו אחר, השאלה היא - - -

רות קנאי: אני לא יודעת, אני לא יכולה לענות אבל אפשר

לבדוק את זה בקלות, אני לא יודעת לענות על זה.

היו"ר, דליה דורנר: בהצעת החוק יש התייחסות לאפשרות הזאת? אם

אני נותן למישהו עונש לא מאסר והוא מפר, מה קורה?

אורן גזל אייל: לא, הצעת החוק לא מתייחסת לזה.

רביד דקל: הוא לא מתייחס לדברים האלה, כל החלק של

דרכי ענישה הוא קובע במקרים של הפרות מה קורה.

היו"ר, דליה דורנר: זה הולך לחלק הכללי וזה מאסר. אז צריך תיקון

חוק אם רוצים ללכת - - -

ורדה שחם: זה מחייב תיקון חקיקה מאוד יסודי, דיברנו על זה הרבה מאוד בכל הנושא של הפיקוח האלקטרוני, שזאת דלת קדמית לשימוש באמצעי הזה והוא מאוד מפותח באנגליה. אני אדבר רק מהזיכרון ולא ממש מידע אבל אם אני זוכרת נכון בתוך המהלך הזה, הענישה הזאת, כל הנושא של קציני המבחן הם הגורם הכי אקוטי גם בקביעה של מה הוא העונש ההולם, גם איפה הוא יבוצע, האם בכלל האיש מתאים ומסוגל להחליף את עצמו, האם הוא מסוגל לקבל את אותם טיפולים שצריכים לתת לו שהמפתח הכי חשוב בשיקום שלו אם הוא יקבל את הטיפולים שלהם הוא נזקק ופה אם אני זוכרת נכון, אני 99% בטוחה שאני לא טועה אבל יש אפשרות שכן, שירות המבחן הוא הגורם הכי מרכזי גם באנגליה וגם בשבדיה. בשבדיה גם כל האחריות על הנושא הזה היא של שירות המבחן.

רות קנאי: אני חושבת שמבחינת אנגליה התפקיד של שירות המבחן הוא עצום, זה נכון, לא כל הדרכים הן טיפוליות, הדרכים הטיפוליות הן הרבה יותר חשובות ואחד החידושים בחוק מ-2003 הוא שצווי מבחן נכנסים לתוך הקומיוניטי סט, הם אחת הדרכים האלה, קודם הם היו משהו כמו שאמרתי שהקנס הוא משהו לחוד, גם המבחן היה משהו לחוד. צווי המבחן הם חלק מהקומיוניטי אורדר, נדמה לי שזה כבר בחוק של 1991 נהפך לחלק מהקומיוניטי אורדר אבל ברור שפה ב-2003 זה חלק מהקומיוניטי אורדר והמבחן יכול להיות מבחן הרבה יותר רציני ולא רק שפעם בחודשיים אתה בא ואומר שלום לקצין המבחן. זה בוודאי דורש המון עבודה מהמבחן, אין ספק.

ורדה שחם: זה יום יום ואפילו יש להם מעילים מיוחדים, אמרנו שבארץ אף אחד לא יתן לעשות מעילים מיוחדים עם כתובות זוהרות, אני מבצע עונש בקהילה, זה מה שיש לאנגלים.

רות קנאי: אבל אלה כבר שאלות אחרות. לא צריך לקחת את כל הדברים האלה. אני רוצה לדבר על הבעיות שיש פה בארץ שהן מאוד קשות. חשבתי על כמה דברים, קודם כל שאלת היחס בין שירות לתועלת הציבור ומאסר ועבודות שירות. אני תוהה לפעמים, ברור לי שמאסר ועבודות שירות עומד בדרגה יותר חמורה משירות לתועלת הציבור, מבחינה זאת זה מתאים לי, אבל איך בדיוק

שופט עובד פה, האם הוא קודם חושב שזה מצדיק מאסר עד שישה חודשים ואחר כך מחליט שבגלל נסיבות של העברין זה יהיה מאסר ועבודת שירות, או שהוא מראש חושב על זה שזה מצדיק מאסר ועבודת שירות ולא מצדיק מאסר, אני לא בדיוק יודעת איך זה עובד פה, אני מניחה שיש כאלה וכאלה, אני חושבת שבין השירות לתועלת הציבור והמאסר ועבודת שירות יש גם הבדל עצום מבחינת התיוג של האדם, זה בכל זאת הלך למאסר, זה לשירות לתועלת הציבור, התיוג הוא מאוד שונה, אני חושבת שיש גם הבדל גדול מבחינת שעות הפנאי או לא שעות הפנאי כי השל"צ הוא בשעות הפנאי מה שאומר שאדם יכול להמשיך לעבוד בעבודה שלו שנראה לי שיש לזה המון חשיבות, זה מביא אותי חזרה למה שהזכרתי בהתחלה לריאנטרי, שהוא לא צריך להפסיד את מקום העבודה שלו ומאסר ועבודת שירות לפי מה שאני מבינה היום מהחוק זה יהיה על חשבון העבודה שלו, השאלה של החזרה לקהילה היא יותר קשה, אני לא יודעת אם אפשר לפתור את הבעיה הזאת שמאסר ועבודת שירות זה לא בשעות הפנאי, זה חלק מהעסק שזה לא בשעות הפנאי.

רביד דקל: אבל זה לא מתחייב מלשון החוק.

חיים ויסמונסקי: קיבלנו סקירה של הממונה, אנחנו יודעים שב-90% מהמקרים - - -

רביד דקל: אנחנו לא מדברים על עבודות שירות, אנחנו מדברים על שירות לתועלת הציבור.

היו"ר, דליה דורנר: דיברתם בפעם הקודמת על זה שבמקום מאסר האיש עובד חינוך ויש ביעה שהוא מתנתק ממקום העבודה שלו.

רות קנאי: זה מביא אותי לנקודה אחרת והיא השאלה של המרשם הפלילי והיא שוב מתקשרת עם הריאנטרי שלו כי בכל זאת גם בעונשים בחומרה בינונית פרט לשני דברים שאני תיכף אזכיר יש לו, או בעצם בכולם יש לו מרשם פלילי, נתחיל ככה, בכולם יש לו מרשם פלילי עם כל מה שזה אומר. כמובן שאם אין לו עונש מאסר אז תקופת ההתיישנות היא יותר קצרה, אם כי אם המאסר הוא מאוד קצר אין לזה משמעות רבה, כי הרי אם יש לו מאסר עד שנה אז זה

תקופת המאסר פלוס שבע שנים ואם אין לו מאסר אז זה שבע שנים, אז המשמעות פה היא לא כל כך גדולה. אבל עצם העובדה שיש לו מרשם פלילי היא בעייתית קצת מבחינת הריאנטרי ויש רק שני דברים שאפשר לחשוב עליהם שזה קצת פחות בעייתי, זה המבחן בלי הרשעה והשירות לתועלת הציבור בלי הרשעה שגם הם נכנסים אמנם למרשם הפלילי ומבחינת התקופות לא כל כך משנה, אבל מבחינת מספר האנשים שרואים את זה כאשר זה בלי הרשעה, סעיף 13 של חוק המרשם, הרבה פחות אנשים יראו את זה וזה יותר קל, אבל אני גם לא רואה פתרון גדול לבעיה, אני רק מזכירה את הבעיה הזאת. מה שרשמתי לי זה עוד על המעצרי בית, אם אפשר לפתח את זה יותר, לא מעצרי אלא מאסרי בית, אם אפשר לפתח את זה בארץ, אני לא יודעת מספיק ועל השאלה, הדבר הנוסף שחשבת, אם אפשר לפתח גם אצלנו איזה מבחן שהוא יותר אינטנסיבי, הוא יותר חזק. במידה מסויימת אפשר לעשות את זה ע"י כך שמצרפים מבחן עם שירות לתועלת הציבור וזה צירוף שאפשר לעשות אותו, אתה נותן לו גם מבחן, למשל הפיקוח קצת ויש אולי עזרה גם כן וגם שירות לתועלת הציבור שיש לו גם קצת יותר חובות, זה לא בדיוק אותו דבר אבל אולי זה נותן, מה שיש לנו גם כמובן זה מבחן סמים ואלימות במשפחה וטיפול באלכוהול, אלה דברים שכבר יש לנו, אני לא יודעת כמה הם מבוצעים אבל את זה כבר יש לנו. זה פחות או יותר. אני יכולה להגיד לכם שיש המון חומר בעולם לקרוא.

אורן גזל אייל: אני אשמח להפנות כמה שאלות אם אפשר. קודם

כל אני אתחיל דווקא עם השם ואני חושב שיש לזה חשיבות שאת מעדיפה את עונשים בחומרה בינונית ואני מכיר כמובן את המאמר שלך ואת הטענה למה, על פני חלופות למאסר. את אומרת שזה לאו דווקא יוביל להרחבת רשת הגישה אלא להיפך, אולי אפילו יביא לצמצום הרשת כי אנחנו נרצה קודם כל לוודא שרמת החומרה היא מספיק גבוהה כדי בכלל להצדיק את העונשים בחומרה בינונית, אבל יש פה גם ענין פסיכולוגי ולא רק פילוסופי ופסיכולוגית אנחנו יודעים שהמונח הלימה מתקשר הרבה פעמים עם תפיסה של החמרה, כשאת קוראת פסקי דין אז כשהשופט אומר שיקום הוא מתכוון להקל, למרות שזה לא הכרחי, אנחנו כולנו יודעים שאפשר לשקם גם אם מחמירים, וכשהוא אומר הלימה הוא מתכוון

להחמיר, זה בדרך כלל באותו משפט, או אומר את המילה גמול זה בדרך כלל השיקול לחומרה, זה פשוט פרקטית, זה לא בהכרח פילוסופית, פילוסופית זה לא נכון.

דוברת: לא, זה מבחינת לשנות לו את הפרדיגמה.

רביד זקל: זה לכיוון להקל, יש כאן, זה נכון שיש טווח מסויים של שיקולים כאלה שנוגעים להחמרה שזה הגנה על ציבור והרתעה, באמצע יש את ההלימה בדרך כלל והשיקום. אז אם אתה מזכיר את ההלימה ביחד עם השיקום אז ברור שההלימה תביא להחמרה.

אורן גזל אייל: שווה לעשות מחקר אמפירי ולראות איפה

מזכירים הלימה ובאיזה הקשר, בהקשר מחמיר או בהקשר מקל.

חגית לרנאו: מספיק לקרוא את ההחלטות של החודש האחרון

בעקבות - - -

היו"ר, דליה דורנר: אני יכולה לומר לך שהמילה הלימה זאת מילה

מודרנית, לא השתמשו במילה הלימה, עונש הולם, עונש הולם זה הולם את כל הנסיבות, אני זוכרת שהיה שופט אחד בשם ביין, הוא היה שופט שלום ראשי והוא היה כותב פסקי דין ואז היו הופכים לו את פסק הדין במחוזי וזה היה מאוד מעצבן אותו. הוא אומר, שלא לקחתי בחשבון שהיה לו גם ... אז מה אני אעשה, התחלתי לכתוב בהתחשב בכל הנסיבות נותן לו את העונש הזה. אם מחפשים, שופט שיש לו 20 תיקים על השולחן מחפש איזה שהוא דרך, יש חומרה וקולה, המילה הלימה אני מבינה אותה היא לא מדברת לא לחומרה ולא לקולה, היא מדברת על העבירה מבלי לחפש את הבעיות האישיות של האיש שזה דבר נפרד וזה בא לביטוי בתיקון החוק, כי הוא אומר לציבור אני חושב שהעבירה הזאת על נסיבותיה, לא נסיבותיו של האיש, על נסיבות העבירה העונש ההולם הוא כזה, הוא לא קל והוא לא חמור, הוא העונש ההולם. מכאן אני הולכת לכיוון הזה.

אורן גזל אייל: אני חושב שיש פה גם שאלה אמפירית של מה עובר

בראש של השופטים ואפשר יהיה לבדוק את זה בקרוב.

היו"ר, דליה דורנר: מתי החוק הזה נכנס לפועל, בטח בעוד חצי שנה.

אורן גזל אייל:

ב-10.7, עוד מעט.

רות קנאי:

אבל זה רק על דברים שהיתה הכרעת דין אחרי זה

אז זה לא יהיה בימים הראשונים.

אורן גזל אייל:

בסדר, רוב ההכרעות וגזר דין בהרבה מקרים

בשלום זה באותו יום.

רות קנאי:

אורן, אני חושבת שאתה צודק בדיבור, אבל

מבחינת הקונספט ואולי צריך לעבוד על זה שזה יעבור, כי צריך לתת פתרון למקרים

הפחות חמורים.

אורן גזל אייל:

אני מסכים איתך, אני בא מהכיוון לרגע של שר

האוצר, אבל לא רק במובן של שר האוצר, מהכיוון שאומר שהסיכוי היחיד לקדם

משאבים, כי כל החלופות שהצגת דורשות הרבה משאבים, הסיכוי היחיד לקדם

משאבים לזה זה אם זה יבוא כחלופה למאסר, מבחינה פרקטית, לא מבחינה

תיאורטית. אם יוכלו להגיד לחברינו במשרד האוצר אנחנו לא בונים עוד בית כלא,

אנחנו משקיעים את הכסף הזה עכשיו בשירות המבחן.

ורדה שחם:

מי שמכיר את העבודה עם האוצר יודע שזה נורא

מצחיק. זה לא סותר להגיד לו שזה גם חלופה למאסר, אין פה סתירות.

היו"ר, דליה דורנר:

אפשר להגיד לו שאם אנחנו הולכים למאסר אז

צריך לבנות עוד בית כלא.

אורן גזל אייל:

דרך אגב הדאגה שלי היא לא רק לאוצר, הדאגה

שלי היא שגם לא יבנו בית כלא, גם בלי קשר לעלות של זה זה נראה לי חשוב.

ורדה שחם:

זה פרקליטים להפרות, יש פה מרכיבים נורא

גדולים שאי אפשר לא לתת עליהם את הדעת.

אורן גזל אייל:

זה מהלך יקר, לאמץ מערך של עונשים בחומרה

בינונית זה מהלך יקר.

ורדה שחם:

יקר לטווח הקצר ואני חושבת שזול לטווח הארוך.

אורן גזל אייל:

בסדר, אבל סוג הדברים שלא מופיעים בספר

התקציב אנחנו יודעים עד כמה קשה לוועדה כמו שלנו לשכנע את הממשלה לאמץ

אותם. אם נגיד להם שתהיה פחות פשיעה ולך תוכיח. לעומת זאת אם אתה יכול להראות הוזלה במקום אחר אז אני חושב שזה יותר קל. ולכן אני נוטה יותר לגישה של לדבר על חלופות מאסר מבחינת חשיבה מאשר על עונשים בחומרה בינונית, אבל זה כמובן רק ענין - - -

היו"ר, דליה דורנר: סמנטי.

רות קנאי: לא, בשבילו זה ענין של יעילות.

אורן גזל אייל: זה לא ענין של יעילות כמו עלות, יעילות זה משהו הרבה יותר רחב מאשר עלות. אני מדבר פה, בהנחה שאפילו אם הכל עוד יעיל באותה מידה כמה אנחנו רק מוציאים על זה, עוד לפני השאלה אם אנחנו מצמצמים עבריינות או לא. השאלה השניה נוגעת לאכיפה והיא כבר קצת יותר קונקרטית, את אומרת שזה לא טוב שהאכיפה תהיה באמצעות מאסר כי אנחנו נפגע בהלימה. וגם מבחינת העלויות. אם האכיפה תהיה באמצעות מאסר העלויות יהיו גדולות.

רות קנאי: אני חושבת שאי אפשר להתחמק מזה לגמרי, יהיו מצבים שיצטרכו באמצעות מאסר, אבל להשתדל ככל האפשר שזה יהיה לא מיד.

אורן גזל אייל: מההכרות הלא מקיפה שלי אני חייב להודות עם נושא החובות והשימוש במאסרים לגביית חובות שכמעט הופסק בישראל, אם אני זוכר היו לא מעט מקרים שהראו שלא השתמשו המון במאסרים, אבל עצם העובדה שזה היה הוביל לכך שהחובות נאכפו. אם יש איום בעונש שאת לא משתמשת בו, אז הוא דווקא היעיל ביותר, כי אין מאסר, זה יהיה במקרים החריגים, תמיד יהיו מקרים חריגים, אבל הוא ישמש כלי אכיפה במובן זה שהוא יבטיח קיום, אני לא יודע עד כמה זה נכון אבל אם המנגנוני אכיפה יהיו הרבה יותר מסורבלים את תצטרכי לעבור את שבעת מדורי גיהנום עד שתגיעי למאסר אז אולי היכולת לאכוף את זה תהיה הרבה פחות אפקטיבית והעלות של העונשים בחומרה בינונית תהיה הרבה יותר גבוהה בגלל עלויות האכיפה המאוד גבוהות.

רות קנאי: לדעתי אפשר לבדוק איך זה הולך במקומות אחרים.

רחל גוטליב: נדמה לי שבמאמר שלך או מה שחגית שלחה

מצויין ש-50% מהמאסרים בארצות הברית - - -

רות קנאי: אבל זה חומר שלא קראתי עוד פעם.

רחל גוטליב: זה מה שקראתי אצלך.

רות קנאי: אני הייתי בודקת באנגליה ששם הם כל כך הקפידו

על זה, הייתי בודקת את זה אבל אני לא יודעת איך.

אורן גזל אייל: אפשר לשאול את רוברטס, אפשר לכתוב אימייל

לרוברטס, הוא ישמח לענות לנו.

היו"ר, דליה דורנר: מהפרוטוקול שקראתי מהדיון הקודם הבנתי

שאצלנו את מטילה עונש של עבודות שירות לחצי שנה והוא מבצע ת זה כשנתיים,

רק אחרי חצי שנה הוא מבצע שנתיים, הוא לא קם לעבודה ואז עד שהולכים לשופט,

זה שירות עבודות ייעודי, מגיעים לשופט ואז הוא אומר רחמונס, אז עוד דוחים והוא

מגיע לשנה וחצי וזה לא סידור.

אורן גזל אייל: היא אמרה שלא הרבה מגיעים לשופט, שבהרבה

מקרים - - -

היו"ר, דליה דורנר: בהרבה מקרים לא מגיעים, אבל כשמגיעים לשופט

היא אמרה זה גם לא טוב, כי מה יוצא לו, עד שהיא כבר מביאה אותו לשופט

בשארית כוחותיה, צריך לחשוב על משהו יותר מובנה.

רות קנאי: זה גם מביא בעיה אחרת של כל המאסר ועבודות

שירות, דווקא התיאור הזה שיש פה משהו מובנה מבחינת שיוויון, אני חושבת שזה

יוצר איזה שהיא אפליה מסויימת ואני גם ראיתי את זה בספרות במקומות אחרים,

בעד עברייני צווארון לבן, כי אלה יכולים לעמוד בזה שהולכים בשמונה בבוקר

לעבודה והעבריינים - - -

היו"ר, דליה דורנר: כי הם רגילים, בשמונה בבוקר הוא קם והוא

מרמה, אבל הוא קם בשמונה בבוקר, אבל הפורץ ישן עד הצהריים.

אורן גזל אייל: אם למכורים לסמים תהיה חלופה אחרת של סוג

של מערך שיקומי, מבחן אינטנסיבי, ובלאו הכי הם מובטלים, יש לזה מענים גם לסוגי עבריינים אחרים.

היו"ר, דליה דורנר: משהו צריך להשאיר לשופט. לי נראה ואני לא

יודעת, אולי תוכלי להחכים אותנו במה שקורה בעולם, הכלים האלה בוודאי משמעותיים אבל אין להם שום משמעות אם אי אפשר לאכוף אותם. גם ציבורית, זה סתם. גם המדינה, התביעה שתציע את העונש הזה היא יודעת שזה פוגע בחירותו ומחייב אותו לעבוד חנים ולהיות בקהילה והאוטונומיה שלו נפגעת וכל הדברים האלה שזה פחות ממאסר זה טוב, אבל במאסר אני יודעת, שלחתי אותו לבית סוהר, הוא יושב בבית סוהר, אני לא דואגת כשופטת, אבל כל עונש אחר זה תלוי באכיפה, אם אנחנו לא נמצא את הטכניקה הנכונה לאכיפה בטוחה אז יש לי קושי.

אורן גזל אייל: ברור, זה נורא יקר, נניח מחליטים באיזוק

אלקטרוני - - -

היו"ר, דליה דורנר: האם זה דבר יקר, אני לא יודעת, אני לא ראיתי

תקציב, אני לא יודעת כמה זה עולה.

אורן גזל אייל: זה מאוד יקר, להזניק מישהו כל פעם שמישהו

יוצא מתחום הפיקוח - - -

רחל שרביט: כדאי לשמוע כמה הפרות יש, כמה עולה הנושא של

האיזוק והפיקוח וזה מלווה בהרבה מהם בפיקוח של קציני מבחן וכל בני הנוער מלווים בפיקוח של קצין מבחן ומבוגרים זה שאלה של תקציב.

היו"ר, דליה דורנר: זה די ברור שאם הענין הזה טוב אז הטם טם של

אפריקה מוליך את הכל, הענין פועל טוב אז כבר לא צריך להשתמש בכל הכוחות. הרי מיד יודעים אם יש פיקוח או לא.

ורדה שחם: יש פיקוח אפקטיבי רק לאסירים.

היו"ר, דליה דורנר: ואז יש לשופט ראש נקי.

רחל גוטליב: מה שוורדה מתכוונת, למי שנגזר דינו, להבדיל מעצורים. כי ההתנגדות של המשטרה היתה לגבי פיקוח אלקטרוני על עצורים וזה נכון.

אורן גזל אייל: מהטעם ש-?

רחל גוטליב: מהטעם שזאת לא אוכלוסיה מתאימה וכו' ולכן יש הפרות מפה עד הודעה חדשה. גם בעולם, גם באנגליה מעצר בפיקוח אלקטרוני, את מזכירה את זה במאמר שלך, הרעיון הוא להשתמש בכלי הזה ככלי פיקוח וענישה.

היו"ר, דליה דורנר: אנחנו לא נתעסק במעצרים, זה ענין אחר. בסוגריים אני אומר שהרעיון לתת מעצר בית במקום מעצר עד תום ההליכים ואחר כך לנהל את המשפט חמש שנים הוא דבר מופרך שלא בא בחשבון, פשוט אדם ישתגע וישגע את המשפחה שלו. אז הוא מפר את זה ולמה לעשות את זה. לא משתמשים בכלי הזה נכון, אבל בזה אנחנו לא צריכים לדון, מה שהיה לי לומר כבר כתבתי על זה אז עכשיו נעבור הלאה.

חגית לרנאו: אם אפשר הערה, יש קשר וזה קשור לדברים שנאמרו בפגישה הקודמת בענין עבודות שירות, אם אנחנו מטילים על אדם תנאים שברור שהוא לא יכול לעמוד בהם, אז הוא יפר אותם ואז אי אפשר להסתכל על מי שהפר אותם ולהגיד שהוא לא בסדר.

היו"ר, דליה דורנר: העונש שהפעילו כלפי האיש לא התאים. זה כמו המעצר עד תום ההליכים במעצר בית.

חגית לרנאו: אחת הבעיות הגדולות שעלו בדיון בפעם הקודמת על עבודות שירות זה העובדה שיש אוכלוסיה שלמה של אנשים שצריכים לפרנס את המשפחה שלהם, שזה נכון שכשהם נמצאים בכלא אין ברירה, אין להם אחריות, אבל ברגע שהם מחוץ לכלא הם יעשו דברים כדי לפרנס את המשפחה שלהם.

אורן גזל אייל: אבל המענה שהיא אמרה לנו, לכן צריכים לשלוח אותם לכלא ואני שואל איזה מענה אחר את נותנת. המענה חייב להיות, צריך לתת להם איזה שהוא עונש שהוא צריך להיות הולם ועכשיו השאלה מה המענה, כי עבודות שירות אי אפשר.

חגית לרנאו: אבל עבודות שירות יכול להיות שצריך לחזור ולהסתכל על החוק ולראות שחלק מהמגבלות של החוק הן לא הכרחיות, כי אם היא אומר במילא חצי שנה עבודות שירות נמרח לשנה, כי במילא יש ימים שהוא לא עובד כי הוא עבד בלילה, אז שיעבוד חצי יום בעבודות שירות וחצי יום יפרנס את המשפחה שלו במשך שנה. אתה יכול לחשוב, וגם אני חושבת שהרבה פעמים אנחנו מגלים שעניינים של קושי באכיפה ופיקוח הם חולשות של המערכות וכשהמערכות מתארגנות מחדש כמו דוחות חניה וקנסות וכל מיני התארגנויות מחדש שנעשו אז מראים שהאכיפה גם בחברה הישראלית היא יותר אפשרית ממה שנדמה ברגע הראשון.

חיים ויסמונסקי: עבודות שירות, צריך לזכור בסופו של יום לפי המצב הנוכחי, זאת חלופת מאסר. איך את מרצה מאסר בהפסקות, הרי כשהוא מבצע את עבודות השירות אז הוא יום יום במאסר, הוא במאסר של חצי שנה אז איך זה בדיוק יהיה לשיטתך, נגיד זה יהיה שלושה ימים בשבוע שבהם הוא במאסר ובשאר הזמן הוא לא במאסר, מבחינת הפיזיביליות של זה אני לא יודע איך זה יהיה.

חגית לרנאו: זה קל לפתור את זה קונספטואלית כי גם לפי מה שאתה אומר הוא שמונה שעות במאסר ואחר כך 16 שעות לא במאסר, זה נכון שזה חלופת מאסר וזה כאילו החלופה הכי קשוחה שיש כי גם מבחינת הסטטוס והיותו רשום כאסיר, זאת המגבלה הכי קשה. אבל אפשר לחשוב, אם רוצים להרחיב אותה ולהשתמש בה יותר אז צריך לחשוב על להקל עליה שהיא תהפוך להיות אפשרית. אבל יש אוכלוסיות שיכולות חצי שנה לא להתפרנס, ללכת לעשות עבודות שירות כמו שעושים היום ולגמור עם זה, אבל רוב האוכלוסיות שעומדות לדין הפלילי לא מסוגלות ואז נהיה חתול ועכבר.

רחל גוטליב: מצד שני אסור לשכוח את מה שהיא אמרה ואני יודעת גם מדיונים אחרים, על הקושי האדיר שיש להם במציאת מקומות עבודה, אין

להם - - -

חגית לרנאו: ככה צריך להשיג להם עבודה לשנה ואחרים לא

יוכלו לקבל.

רחל גוטליב: זה קל להגיד תתנו להם עבודה יומיים בשבוע, אבל

תמצאי עבודה כזאת. כשהיא שולחת בן אדם לבית אבות היא לא יכולה להגיד אני שולחת בן אדם ליומיים, היא צריכה לשלוח אדם שנמצא שם פרק זמן, שלומד את המלאכה וכו'.

חגית לרנאו: אני לא ראיתי אף פעם את שב"ס עושה קמפיין

תקשורתי שהוא קורא למעסיקים להיות מוכנים להיות מעסיקים מלווים כאלה.

רחל גוטליב: עם כל הכבוד לא בהכרח בתקשורת, אני יודעת

לפחות לגבי הקודם, אני לא מכירה את העבודה שלך, שעשו עבודת חריש אדירה, מתחננים למקומות עבודה להעסיק אסירים וקשה להם, הם לא מוכנים. אולי הסנגוריה הציבורית יכולה לעזור. נראה לי לא נכון, אני ראיתי שבאנגליה, מהמאמר של רות למדתי לדעת ששם זה נעשה לפי שעות, אני לא יודעת איך זה - - -

רות קנאי: הדבר האנגלי יותר דומה למיטב הבנתי לשל"צ ולא

למאסר ועבודת שירות כי את לא שולחת אותו למאסר, ההשוואה פה היא אחרת, אבל אני רוצה לומר, הבעיה של חיים, הקונספטואלית, יש מדינות שיש בהן מאסרי סוף שבוע, כלומר העובדה שהמאסר הוא עם הפסקות, אין בעיה קונספטואלית בזה שיש הפסקות.

רביד זקל: זה נכון שמאסר ועבודות שירות באופן עקרוני

צריך לשקף את תקופת המאסר שהבן אדם צריך לרצות בין כותלי בית הסוהר, אבל יחד עם זה אי אפשר להתעלם מזה שזה כלי שיש בו הרבה יותר גמישות, אפשר יהיה אם אנחנו מאתרים שני אנשים שאנחנו רואים שיש להם קושי ויש להם צפי להפר בגלל הקשיים שזה מטיל על הפרנסה אז לפצל ביניהם שכל אחד מהם יעשה יומיים בשבוע, שלושה ימים בשבוע, אבל לפרוס את זה על פני תקופה יותר ארוכה זה לא משהו שהוא בלתי אפשרי וזה הכל פונקציה של תרגום של שעות המאסר וימי המאסר בתוכנה של השב"ס לתקופה שבית המשפט הטיל מלכתחילה.

היו"ר, דליה דורנר: מי צריך לקבוע את זה השופט או שצריך איזה

שהיא מערכת.

רביד זקל: אז עוד שאלה שאני שואלת בהקשר הזה, יכול

להיות וכאן זה מתחבר אולי למדרג שרותי קודם הציגה מבחינת העונשים בחומרה בינונית, יכול להיות שמבחינת נאשם א' הדבר הנכון יהיה לחקות באופן מדויק את ימי המאסר ולא להתפשר איתו, שהוא יצטרך יום יום במשך חצי שנה לרצות ונאשם ב' שמבחינת החומרה זה משהו שהוא יותר מתון אפשר יהיה קצת לרכך את הדבר הזה, שזה לא יצטרך לחקות באופן מלא וככה אפשר יהיה איכשהו לתרגם את זה בצורה קצת יותר נוחה לכיוונו של הנאשם כפונקציה של החומרה שאנחנו מעריכים את הדבר הזה. איפה צריך לעגן את הדבר הזה, נראה לי שזה משהו שצריך לעגן אותו בחקיקה וזה לא יכול להיות - - -

היו"ר, דליה דורנר: ברור לי שזאת סיטואציה, אני אגיד לכם כשופט,

אי אפשר להטיל עליו גם לעשות ספונגיה, הוא ישתגע מזה, זאת עבודה של מערכות האכיפה, נניח שירות מבחן מגיש תסקיר, ממליץ על עבודות שירות ואומר, במקרה זה אני ממליץ להתחשב בבעיות כאלה או אחרות בחלוקה כזאת ואחרת, צריך לתת כלי לשופט, הוא לא יכול לעשות את זה.

חיים ויסמונסקי: השופט מאמץ את מה - - -

היו"ר, דליה דורנר: או שיאמץ או שלא יאמץ - - -

חיים ויסמונסקי: זה בעצם צו אחרי גזר דין, זה שלב - - -

היו"ר, דליה דורנר: בדיוק. הוא מוכרח לקבל את זה, אבל כשאני

ממליצה על דבר כזה אני צריכה להטיל את זה על שירות המבחן שהיום הוא לא פועל, אני לא כל כך הרגשתי את זה כי בית המשפט העליון כשביקשנו קיבלנו, אבל חברים שלי, נאמר שופט שלום אומר מה זה, אני יכול לחכות חודשים, אין להם זמן. אנחנו צריכים לתרגם את ההמלצות שלנו שיהיו פרקטיות ושיתקבלו ולראות את העלות שלהם, זה לא יעזור, אבל אם לא תהיה עלות בכלל - - -

אורן גזל אייל: ברור שצריכה להיות עלות ותהיה עלות גבוהה, אני

רק אומר - - -

היו"ר, דליה דורנר: אני מקווה שהיא לא כל כך גבוהה, זה גם ענין של

הדרכת האנשים וארגון נכון ואנשים טובים, יש הרבה היבטים לענין הזה.

חיים ויסמונסקי: אורן, אנחנו לא דיברנו כאן באופן מפורש, לפחות

כך הבנתי - - -

רות קנאי: יש מקומות שמדברים על ערך עונשי מסויים, נגיד

יש מקומות שאומרים יום בבית הכלא שווה שלושה ימים מאסר ועבודת שירות

נניח, יש בעולם המון דברים נוספים איך להחליף בין כל העונשים בחומרה בינונית.

אני לא הכנסתי את זה כי לפי דעתי זה נכנס, זה רחוק ממה שאנחנו יכולים לעשות

בארץ, הערך העונשי אולי כן אבל החלפים - - -

היו"ר, דליה דורנר: לא, זה דווקא יכול לעשות לגיטימציה.

רות קנאי: אבל זה גם דורש שיהיה לך כמה חלופות, קודם

צריך לבנות אותם.

רחל גוטליב: השאלה אם זה יכול להיות סטנדרטי, דיברת

במאמר על שער חליפין - - -

רות קנאי: נכון, אבל כמו שאמרתי, את זה לא בדקתי כל כך

היום יותר, אני זוכרת רק שבמישיגן זה שווה שלושה ימים, יש מקומות שזה שווה

יום אחד, יש לי רושם שזה לא כל כך התפתח מאז המאמר הקודם אבל לא בדקתי

את זה.

היו"ר, דליה דורנר: אצלנו זה שווה יום אחד, אומרים חצי שנה מאסר

שירצה בעבודות שירות.

רות קנאי: נכון, אצלנו כן, אבל השאלה היא לא רק למאסר

בעבודות שירות, כי אפשר לחשוב על תפיסה ועל זה יש מחקרים יותר

קרימינולוגיים, למשל כמה שווה מבחן אינטנסיבי לעומת קנס או לעומת מאסר ויש

תוצאות מאוד מעניינות, לא מה שחושבים ברגע הראשון.

אורן גזל אייל: נכון, לפעמים אנשים מעדיפים מאסר קצר על פני

מבחן אינטנסיבי של מספר חודשים.

רות קנאי: אפשר לתת לך את המספרים, זה מאמר אחר שלי

אבל חשבתי שזה לא שייך לפה, אם כן אז, זה דורש המון עבודה.

חיים ויסמונסקי: רק שאלה אחת לסדר, אנחנו לא דנים היום

בהארכת עבודות שירות, שתהיה אופציה מבחינה חוקית נניח להטיל את זה עד כדי שנה, נושא שעולה לפעמים לסדר היום.

אורן גזל אייל: נכון, דיברנו על זה קצת בישיבה הקודמת והדבר

שעלה הוא כזה, עבודות שירות במתכונת הנוכחית, מה שעלה זה שכבר יש היום דיון על להעלות לתשעה חודשים ולכן לא ברור עד כמה אנחנו צריכים עכשיו להתעסק בזה ולא נראה לי שהולכת להיות מהפכה ויש מגבלה מאוד משמעותית על עבודות שירות במתכונת הנוכחית לפחות, כל עוד אין קצין מבחן שנלווה לזה וסוג של שיקום שנלווה לזה, לבצע את זה. אני באתי לישיבה הקודמת עם מחשבה שאולי זה רעיון מצויין, אני חושב שיצאנו מהדיון עם המסקנה שזה לא יכול לעבוד. מעבר למה שמציעים כבר ככה לדון.

ורדה שחם: בלי שיש כלים אפקטיביים לאכיפה למי שלא

מפרים, לא מתייצבים, לא מגיעים - - -

היו"ר, דליה דורנר: זה ברור לגמרי, אנחנו צריכים להמליץ על אמצעי

אכיפה, אין מה לעשות, אבל אז אפשר להשתמש בזה יותר.

רות קנאי: בעיני זה יכול ליצור גם חוסר שיוויון מאוד גדול,

כבר בין מאסר ועבודות שירות שישה חודשים ומאסר בפועל ממש שישה חודשים שהם כאילו שווי ערך, זה לא, זה הרבה יותר חמור. אם סוג האנשים, אין לי הוכחה ממש, שיכולים לתת לו מאסר ועבודות שירות זה סוג מסויים של אנשים, זה סוג האנשים שלא יוכלו לקום בבוקר, ושהם יריבו עם החברים שלהם בעבודה, אם זה הבדל של שכבות אוכלוסיה קצת או סוג אנשים ואת עושה את זה עכשיו בין מאסר בפועל ממש שנה למאסר בעבודות שירות שנה, ההבדל הוא עוד יותר גדול, אותי זה קצת מפחיד, אני אולי הייתי חושבת על משהו בסוף תקופת המאסר, אבל אז זה לא היה עוזר לנו פה.

- היו"ר, דליה דורנר:** מאסר הוא מאסר, שצריך גם לעשות שיקום בתוך המאסר, כשאת שולחת אדם למאסר לא צריך לשקם אותו?
- רות קנאי:** לא, יש לנו את העבודות ביסוס.
- רחל גוטליב:** רותי מציעה רעיון שחוזר ועולה אחת לכמה זמן - -
- היו"ר, דליה דורנר:** מאסר פלוס עבודות שירות.
- רחל גוטליב:** כן, בסוף תקופת - - -
- רות קנאי:** יש לנו היום, יש לנו ב-18 חודשים האחרונים, יש לנו משהו.
- רחל גוטליב:** אבל הוא נחשב אסיר לכל דבר ועניין.
- רות קנאי:** זה גם לא יעזור למקרים שהם לא כל כך חמורים.
- חיים ויסמונסקי:** אני רק מזכיר ופה אני צריך לשבת ליד חגית בענין הזה, זה לא מטעם הפרקליטות, שישבו כאן ודיברו ואני יכול לומר גם ממעט נסיוני בוועדות שחרורים, מתחת לשנה אין אופציית שיקום בכלא.
- היו"ר, דליה דורנר:** אני כבר אמרתי שאני הבנתי מהפרוטוקול שצריך להטיל מאסרים ארוכים ולבטל, במקום עבודות שירות גם מאסרים, זה מה שיצא ממה שדיברו.
- חיים ויסמונסקי:** ואז האפשרות היחידה היא עבודות שירות ארוכות. מהכיוון הזה אני מגיע.
- היו"ר, דליה דורנר:** אני קצת מתבדחת אבל זה מה שיצא.
- אורן גזל אייל:** וכיוון שזה אבסורד וכיוון שלא לשם אני מניח שאנחנו הולכים, אז מפה בא הרעיון של מבחן אינטנסיבי וחלופות אחרות.
- היו"ר, דליה דורנר:** מפה בא רעיון המבחן ואנחנו מסתובבים, אנחנו זקוקים כשופטים לכלי, לאיזה שהם אפשרויות נוספות על מאסר, אפשרויות אפקטיביות, אפשרויות שתהיה להם לגיטימיות בציבור ושהעונש יהיה הולם את העבירה, הכל גם יחד. כל העונשים חוץ ממאסר הבעיה המרכזית שבהם היא האכיפה ואז לשופט יש בעיה. הוא אומר שהעונש ההולם הוא עונש עבור עבירה בחומרה בינונית, חומרה כזאת, אבל עונש צריך לתת לו ואם אין עונש אז מה עשיתי

אני כשופט, לא עשיתי כלום וגם ציבורית אומרים, מה אתם מספרים, שלחתם את הפושע הביתה. אז אני חושבת שאנחנו נצטרך לחשוב על זה ולדבר על אפשרויות אכיפה ואולי גם לראות מבחינה פרקטית את העלות של זה.

אורן גזל אייל: רק לפני האכיפה אנחנו צריכים לדבר על האמצעים שאותם אוכפים.

היו"ר, דליה דורנר: כן, בוודאי, לבחור את האמצעים, להציע אמצעים ולראות על מה אנחנו מדברים.

חגית לרנאי: אני חושבת שמה שחסר לנו זה לשמוע את שירות המבחן שהיום מפקח גם על שלי"צ וגם על צווי מבחן.

היו"ר, דליה דורנר: כן, אני חושבת שאנחנו צריכים - - -

רחל שרביט: אני לא חושבת שעכשיו, אני חושבת שכדאי, קודם כל בהקשבה למה שקורה באנגליה כמעט כל דבר יש לו ניצנים של התרחשות בארץ, כמעט הכל, רק אין משנה סדורה בצורה כזאת שאומרת איך אנחנו נבנה איזה שהוא סולם, מדרג שמסבר את האוזן לגבי מידתיות ולגבי חומרת העבירה ואופי העבריין ואיך נמוג בין כל הדברים האלה.

היו"ר, דליה דורנר: נניח שיהיו לך כלים ויהיה כתוב, האם השירות יוכל אז לקבל על עצמו במבנה שלו היום - - -

רחל שרביט: את כל המשימות האלה.

היו"ר, דליה דורנר: לתת את ההכוונה ואת אותו תסקיר ברצינות.

רחל שרביט: כבר היום ממתנינים שבעה חודשים לתסקיר, אין כוח אדם לעשות את זה, אנחנו יחד עם האוצר הגענו, כתבנו מכרז והוא יצא כבר, לבחון את יעילות השימוש בכוח אדם הנוכחי, האם יש מטלות שלא צריכים קציני מבחן לעשות אותם אלא אפשר שמישהו אחר יעשה אותם. איזה, אנחנו לא יודעים, מבחינתנו לנו אין מושג, נראה לנו שכל דבר מוטל על פי חוק וצריך לעשות את זה שליח של המדינה, או אם צריך תוספת כוח אדם.

אורן גזל אייל: כשאת אומרת לא קצין מבחן את מתכוונת לגורם שהוא מחוץ - - -

רחל שרביט: שהוא לא עובד מדינה. אל תשכחו, זאת אחת

המכשלות הגדולות ביותר.

היו"ר, דליה דורנר: את רוצה להפריט את השירות?

רחל שרביט: אני לא רוצה להפריט כלום, אבל התפיסה היא לא

ליצור גידול בכוח האדם שהמדינה מעסיקה וזה מהווה את המכשלה הרצינית

ביותר. אנחנו מנסים בכל דרך לעמוד במטלות, בשירות המבחן לנוער עוד עומדים

איכשהו אבל בשירות המבחן למבוגרים זה ממש בעיה. אנחנו לא מקבלים תוספת.

היו"ר, דליה דורנר: נניח שהיו מפריטים אז היה לכם שירות עזר שהיה

אוסף עבורכם נתונים אבל עדיין האחריות שלכם.

אורן גזל אייל: זה נשמע לי רק מסרבל.

רחל שרביט: ואז אם כולם צריכים להיות עובדי מדינה, אז יש

בעיה. האוצר לא יאשר את זה, זאת תהיה מכשלה עצומה, אנחנו יודעים את זה.

רחל גוטליב: אני חייבת להגיד, האוצר לא יאשר.

רחל שרביט: אבל להציע אנחנו יכולים.

רחל גוטליב: האוצר היה גם זה שדחף לכיוון של הפרטת בית

סוהר, המדינה הלכה עם זה וקיבלה בפרצוף. אותו דבר גם לגבי שירות המבחן, מה

זה האוצר לא יקבל, אם הרעיון של חלופה למאסר מחייב מערך יותר רחב של שירות

המבחן וזה נראה לי שזה הכיוון, כי אתה חייב עובדים סוציאליים שילוו מהלכים

מהסוג הזה, אז צריך להגיד כמה זה עולה, יגיד האוצר שהוא לא רוצה, יגיד, אבל

אני חושבת שאנחנו כוועדה צריכים להגיד שזאת הדרך.

רחל שרביט: מיותר להגיד דבר אחד על שירות המבחן, שהוא

גם מקצועי ואני לא מנהלת שירות המבחן אלא מנהלת את המנהלים של שירות

המבחן, הם גם מקצועית טיפוליים וגם מבחינת אכיפה הם מאוד מדוייקים, הם

יודיעו על כל הפרה, הם יגיעו לבית המשפט, הדיווחים שלהם הם דיווחים כל כך

אמינים שזה אני חושבת הגוף לפעול בעונשים הבינוניים.

אורן גזל אייל: זה ברור שעונשים בחומרה בינונית זה רק לשירות

המבחן.

אסף וסרצוג: אני אקדים ואומר שאני רפרנט שמתעסק בתחום

של בטחון פנים, משטרה, שב"ס וכן הלאה ולכן לגבי שירותי רווחה אני לא מספיק בקיא בנושא אז אני לא אומר.

היו"ר, דליה דורנר: אני לא יודעת למה דווקא שירות המבחן שייך

לרווחה.

אסף וסרצוג: יכול להיות שזה גם נושא שצריך לבחון אותו. אני

אגיד משהו לגבי נושא העלויות ולגבי המחוייבות שלנו לתהליך. קודם כל מאחר ועוד לא עלו פה דברים, מתחילה להתגבש אולי איזה שהיא תמונה לגבי כיוון כללי אבל אין פה עדיין דברים קונקרטיים אז להעריך משהו זה לא יהיה נכון ולא יהיה מקצועי. חשוב להבין שיש פה שני כיוונים של עלות תועלת, אני חושב שגם במסגרת המנדט של הוועדה זה היה חלק מהענין לבחון את הנושא של התועלת הכלכלית שנובעת מהעונשים. יש כמובן עלות ישירה שזה עצם העובדה שאם אני עכשיו לא מכניס בן אדם לבית סוהר אז אני לא צריך לשלם את האחזקה שלו ואת האוכל שלו ואת היומיום. העלות אולי, אני לא יודע אם יותר משמעותית, כי קשה למדוד אותה, אני חושב שבטח בפן האנושי היא יותר משמעותית, זה העובדה שאתה מרחיק בן אדם מהחברה, ברגע שאתה משאיר את הבן אדם בחברה הוא נשאר עם העבודה, הוא מפרנס את המשפחה, הוא והמשפחה שלו לא הופכים אחר כך להיות נטל על החברה וכן הלאה. אנחנו באופן כללי מאוד מחוייבים לתהליך הזה, לבוא ולהגיד באופן גורף שהאוצר לא יאשר את הכסף וכן הלאה ורק ממקורות פנויים שיתפנו, זה קצת גורף להגיד את זה, אני חושב שצריך, באופן כללי יכולים גם להעיד פה אנשים מסביב לשולחן שקצת דיברנו איתם בנושא הזה גם מחוץ לאולם הוועדה, אנחנו כן מחוייבים לתהליך הזה, אנחנו כן רואים בו חשיבות מאוד גדולה, גם לאור העובדה שעלות המאסר היא דבר גבוה - - -

היו"ר, דליה דורנר: זה ברור שהיום לשופט, הכלי העיקרי העומד

לרשותו זה מאסר, אם הוא שולח אדם לשלושה חודשי מאסר שזה מופרך, מה אתה שולח לשלושה, כי הוא אומר לעצמו לפחות פה אני יודע שנתתי לו עונש. ולכן אם

אנחנו ניצור פה כלים אלטרנטיביים שאפשר לאכוף אותם, רציניים, שופט ישתמש בזה.

אסף וסרצוג: ברור הוא שחלק מהעבודה שנצטרך לעשות פה במסגרת זה שנקבע פה חלופות מאסר או עונשים בחומרה בינונית, תצטרך להיעשות פה עבודה כלכלית מאוד משמעותית. לא צריך להיבהל, שוב אני אומר ואני אומר את הכל מאוד בזהירות מכיוון שאני לא יודע לאן נחליט ללכת ומה יהיה הכיוון הכללי וזה תלוי גם בעוד הרבה דברים ובאיזה תקופה יבחרו לעשות את השינוי הזה מבחינה תקציבית, ברור שבשנה מסויימת יהיה הרבה יותר קל להריץ מהלכים מסויימים ובשנה אחרת פחות, אבל אני חושב שזה בהחלט מאוד חשוב שאנחנו כמובן נהיה חלק מהתהליך ונבחן את זה מבחינת עלות כלכלית בין אם זה נציגים של רפרנט שישב במשרד הרווחה ובין אם זה אנחנו - - -

אורן גזל אייל: אתה נשמע אופטימי.

אסף וסרצוג: אני נשמע אופטימי, אני גם אומר באופן כללי - - -
חגית לרנאו: אני רוצה לומר שאני שומעת את הדברים כבר פעם חמישית בערך וכל פעם זה קרוב, אם באמת ואני מניחה שמאחר והדברים נאמרים פעם אחר פעם של נציגי האוצר אז הם מתכוונים לזה, אז זה באמת שינוי בחשיבה וצריך לתפוס את זה.

היו"ר, דליה דורנר: בשביל זה יש לנו ועדה ואנחנו נוכל להציע גם בצורה קונקרטית דברים ברורים.

חגית לרנאו: זה נכון אבל בדרך כלל כל דבר שמציעים הגישה הפסימית היא שהאוצר ממילא יחסום את זה, אז יושבים כאן נציגים ואומרים אנחנו איתכם, אז צריך - - -

היו"ר, דליה דורנר: אז לכן אתה יושב בוועדה, אני רציתי ועדה קטנה אבל תמיד רציתי שמישהו מהאוצר ישב בה, גם בשביל שלושה אנשים אמרתי שאני צריכה מהאוצר, כי אני יודעת מי חשוב פה ונאמר לי ע"י בני בגין שהוא פנה אלי וגייס אותי לענין, שלאוצר יש גישה חיובית ועל כך אנחנו הולכים, יחד עם זאת אני זהירה, אנחנו לא רוצים להגזים.

אסף וסרצוג:

גם אני זהיר.

היו"ר, דליה דורנר:

אני יודעת, אתה זהיר, אתה חייב להיות זהיר, אבל

גם כל הוועדה, אנחנו לוקחים את זה בחשבון, אנחנו יודעים, אנחנו נחפש אמצעים ואנחנו נחפש הצעות לאיזה סוג עבירה זה מתאים, לאיזה סוג נאשם זה מתאים, נעשה את כל העבודה המקצועית ואת כל ההמלצות הדרושות, אבל כאשר מגיעים לסוף הדרך, בסוף הדרך צריך לראות איזה שהיא מערכת כלים נוספים שנותנים לבית משפט חוץ ממאסר.

אסף וסרצוג:

אני חושב שבהקשר הזה חשוב, התחלת להגיד

לגבי סוף הדרך, שנהיה שותפים מלאים לתהליך הזה שלא יוצר מצב שאנחנו יושבים אנשים שהם מומחים בתחום - - -

היו"ר, דליה דורנר:

אנחנו נגבש - - -

אסף וסרצוג:

אני אומר את זה כדי שזה יהיה אפקטיבי.

היו"ר, דליה דורנר:

אנחנו בהחלט נגלגל, אנחנו נשמע ונגלגל הצעות

קונקרטיות ואתה תהיה פה, כי אני לא מבטלת ישיבה, אני מבקשת מכם לבוא, אני צריכה אתכם אבל תבואו.

אורן גזל אייל:

יש לי שאלה לסדר. אנחנו יודעים היום שיש

קבוצה של אמצעים שנהוגים במדינות אחרות ואין שום קושי לשמוע עליהם יותר אם צריך בוידאו קונפרנס, עם רוברטס אפשר, עם אנשים מאמריקה גם אפשר, זאת לא בעיה.

היו"ר, דליה דורנר:

הם גם כתובים.

אורן גזל אייל:

הם גם כתובים, יכול להיות שלא צריך. השאלה

היא אם יש לכם, אולי לרחל עם הנסיון איך לעשות את זה מבחינה טכנית, איך אנחנו נהפוך את זה לענין יותר קונקרטי.

רחל גוטליב:

אני רציתי להגיד בהמשך לדיאלוג הזה עם נציג

האוצר, מהנסיון שהיה לנו בפרוייקטים לפיקוח אלקטרוני ואני מניחה שזה יעלה לכן אני מציעה שנדבר על זה כבר עכשיו. כשאנחנו מציעים חלופות למאסר צריך באיזה שהוא אופן להבטיח שלא תהיה כאן הרחבת הרשת, שיהיה גם מאסרים וגם,

ואז יבוא האוצר בצדק ויגיד, אתם גם בונים בתי סוהר וגם מרחיבים עונשים קלים, מה שקודם נגיד הייתם, ולכן צריך על זה לחשוב. אני מניחה, ראיתי שרות כתבה על זה כמה דברים במאמר שלה, או אולי חגית, אני לא יודעת, אבל אנחנו צריכים לחשוב על זה כשאנחנו מגבשים את, נגיד כשעשינו את הפיקוח האלקטרוני, את המודל, כשבנינו אותו חשבנו על זה, רצינו - - -

ורדה שחם: אבל התוצאה היתה שרק שב"ס קיבל את הכסף, זה הענין, בסוף רק שב"ס קיבל תקציבים, אף אחת מהרשויות האחרות לא קיבלה כלום.

רחל גוטליב: זאת שאלה אחרת.

ורדה שחם: לא, זאת לא שאלה אחרת, ויש לי ויכוחים אינסופיים עם ודים על הענין הזה.

רחל גוטליב: השאלה איזה גורמים מגורמי הממשלה יקבלו את התקציב היא שאלה נכבדה אבל נראה לי שאנחנו צריכים איכשהו לחשוב איך למנוע מצב, למשל ראיתי שבאנגליה, שוב, הכל מתוך הקריאה של המאמר של רות - - -

רות קנאי: אבל הוא ענתיקה.

רחל גוטליב: הוא ענתיקה אז אולי צריך לקרוא עכשיו את הדברים היותר עדכניים, שיש שם, אין אפשרות להטיל או יש איזה שהוא, שופט לא יכול להטיל עונש מאסר עד שישה חודשים.

אורן גזל אייל: בגרמניה יש כלל כזה, זה מקרים חריגים בחריגים וכשחוקקו את החוק שאסר על מאסרים קצרים זה הביא לנפילה, זה עבד, זה הביא לנפילה במאסרים קצרים, דהיינו החליפו את זה בחלופות. דרך אגב יש גם מחקרים שמראים שבשוליים זה גם מביא לקצת מקרים שהטילו שישה חודשים.

רות קנאי: גם אצלנו, מי שלא רוצה שיהיה עבודות שירות נותן שבעה חודשי מאסר.

אורן גזל אייל: בסדר, אבל בשוליים אין מה לעשות כי בשוליים זה תמיד קורה, אי אפשר להימנע מזה, אבל מזעור כזה יכול לצמצם את החשש מהרחבת הרשת שזה חשש מאוד רציני לכולם.

- ורדה שחם:** לכן מה שלמדנו מהנסיון של הפיקוח האלקטרוני ואיך בקלות מורחבת הרשת, אנחנו היום בתיקון המוצע ניסינו לפחות לשים לו איזה שהם כללים שיגבילו את מרחב הפעלת שיקול הדעת של השופט - - -
- היו"ר, דליה דורנר:** משתמשים בזה גם לא במקום מעצר אלא בנוסף.
- ורדה שחם:** מתייחסים אל זה - - -
- היו"ר, דליה דורנר:** שיהיה גם זה.
- ורדה שחם:** עוד פלומבה. לא הוא צריך להיות במעצר עד תום ההליכים - - -
- היו"ר, דליה דורנר:** זה חגורה ושלייקס.
- ורדה שחם:** בדיוק, שלייקס, לא כי הוא צריך להיות במעצר עד תום ההליכים, אבל הוא מתאים להיות בפיקוח אלקטרוני ולשמור על כללים אחרים, אלא הוא יהיה במעצר בית אבל לשים לו, זה אחד הכלים ולכן מצאנו אנשים מארגוני פשיעה, אנשים ממאסרים לאורך הרבה מאוד שנים שהם על פי כל המחקרים מפרים ידועים, אין להם שום יכולת להכפיף את עצמם לנוקשות של משטר הפיקוח.
- אורן גזל אייל:** לא, זה מקרה אחר, זה הפוך ממה שאמרת קודם.
- ורדה שחם:** אז אני אומרת, אנחנו קבענו כללים איפה אי אפשר, איפה בתי המשפט לא יוכלו לשלוח אנשים למשטר פיקוח, אם הולכים לכיוון כזה.
- אורן גזל אייל:** לא, זה דווקא מעודד הרחבת רשת.
- ורדה שחם:** ההבנה שהרשת מורחבת גרמה לנו לקבוע כל מיני כללים, היא הורחבה לסוג רחב של אוכלוסיות, של הרבה מאוד אנשים שהם בכלל לא התכוונו להכניס אותם לפיקוח.
- אורן גזל אייל:** הרחבת הרשת בהקשר של פיקוח אלקטרוני תהיה מצב שבו - - -
- היו"ר, דליה דורנר:** יתנו מעצר וגם - - -

- אורן גזל אייל:** יתנו פיקוח אלקטרוני למי שבעבר נתנו מעצר בית בלי פיקוח אלקטרוני.
- ורדה שחם:** נכון, זה הרחבת הרשת.
- אורן גזל אייל:** כשאת אומרת, אנחנו כדי להתמודד עם הבעיה הצענו בחוק שיהיו קבוצות אוכלוסיה שאסור לתת להם פיקוח אלקטרוני, נשמע לי שאת לא מתמודדת עם הבעיה של הרחבת רשת.
- ורדה שחם:** אנחנו רוצים לצמצם את הרשת.
- היו"ר, דליה דורנר:** אבל בצורה אחרת, מהצד השני.
- ורדה שחם:** הרעיון הוא אותו רעיון, לא משנה אם לא הסברתי את עצמי מספיק טוב.
- רחל גוטליב:** זה שימוש באותו מושג בהיבט אחר. אבל לא הבנתי מה שאלת קודם אורן.
- אורן גזל אייל:** כיוון שהדרך היחידה להתקדם תהיה להיות פרקטיים עם הצעות קונקרטיות לחלופות וש אחרי זה נוכל להעריך תקציבית, אבל לא רק בשביל שנעריך תקציבית - - -
- היו"ר, דליה דורנר:** אנחנו צריכים לעשות שני דברים פרקטיים, חלופות קונקרטיות וקבוצות אוכלוסיה שמתאימות לחלופות הקונקרטיות. ואז צריך לחשוב אם יהיה צורך בחקיקה.
- ורדה שחם:** כיוון שעוד לא הגענו בכלל לדון על עונשי המאסר ואני חושבת שאם בכלל נדון, אני מציעה שכן נדון על זה, באיזה שימוש בכלל - - -
- היו"ר, דליה דורנר:** מעצר.
- ורדה שחם:** מאסרים.
- היו"ר, דליה דורנר:** זה מחוץ לתחום, אנחנו לא דנים במעצרים.
- ורדה שחם:** מאסרים.
- היו"ר, דליה דורנר:** מאסרים וודאי.
- ורדה שחם:** אני חושבת שיש שני, אמרתי את זה בפעם הקודמת וקצת בדקתי את עצמי, יש עבודה אחת שהכנו בתקופה שפרוי קנאי עמדה

בראש צוות של המרשם הפלילי ויש איזה שהיא עבודה שאצלנו התגבשה למי בעצם הרצידיביסטים ומה משקלם ועבודה נוספת שרלוונטית היא איך בתי המשפט עושים שימוש, איזה עונשים הם מטילים, אני חושבת שהנתון הכי מרשים זה שכמעט לא מוטלים עונשי מאסר ארוכים וגם לא בינוניים אלא במקרים מאוד נדירים.

היו"ר, דליה דורנר: שלא מטילים עונשי מאסר?

ורדה שחם: מעט מאוד עונשי מאסר מוטלים בכלל ובוודאי

ברמה של הבינוני והחמור ואני חושבת שזה משהו שכן יהיה נכון שניציג את - - -

היו"ר, דליה דורנר: אני לא יודעת, לי נאמר שבמדינת ישראל אחרי

אמריקה מטילים הכי הרבה עונשי מאסר. אז אני לא יודעת מה נכון.

אורן גזל אייל: לא הכי הרבה אבל במדינות המערב ישראל במקום

מאוד גבוה.

חגית לרנאו: מה שורדה אומרת זה נכון שחלק גדול מזה, זה

נתונים של שב"ס, שחלק גדול מעונשי המאסר הם פחות משנה.

ורדה שחם: הם לתקופות מאוד קצרות.

היו"ר, דליה דורנר: זה נכון.

ורדה שחם: אמרתי שרוב עונשי המאסר שמוטלים הם

לתקופות מאוד קצרות.

היו"ר, דליה דורנר: כן, זה מה שרע מאוד, זה חסר ערך. זה מה

שאמרתי, שמטילים פה עונשי מאסר ככה.

אורן גזל אייל: שני דברים, א' הנתון הזה יש בו הטעיה שנובעת

בין היתר מזה שאחוז מאוד גדול ואת זה אני יודע ממחקר שעשינו פה בבית המשפט,

אחוז מאוד גדול מהנאשמים בשלום זה שב"חים והם מקבלים מאסרים קצרים,

והשאלה אם אנחנו יכולים - - -

ורדה שחם: מעט מאוד שב"חים מובאים לדין גם על פי - - -

רות קנאי: וכשנוציא את השב"חים עדיין הרוב הם פחות

משנה.

אורן גזל אייל: פחות משנה, בוודאי.

ורדה שחם:

גם כשאתה מוציא את השב"חים.

אורן גזל אייל:

יכול להיות, אנחנו יכולים לבדוק את זה, אבל אז

השאלה היא האם יש לנו כלי להמיר את רוב העונשים האלה - - -

ורדה שחם:

או להגיד שגם לבית המשפט יש אחריות שסוג

מסויים של עבירות הן עבירות - - -

היו"ר, דליה דורנר:

שב"חים זה גם דבר מאוד מיוחד, זה לא ענין של

שיקום, זה לא ענין של קושי, זה אנשים שמחפשים פרנסה, כל הענין הוא לא משחק, כשאתה הולך, אני לא יודעת אם לשב"חים צריך מאסרים קצרים, וודאי ארוכים אנחנו לא נדון בדבר כזה, אבל נדמה לי שהם לא הקהל שאנחנו צריכים להתעסק איתו.

אורן גזל אייל:

אבל רק לענין הנתונים, בישראל מנכים את

עבירות הביטחון מלפני שלוש שנים, את השב"חים אני לא חושב שניכר מתוך המחקר הזה, אבל אם מנכים את עבירות הביטחון אנחנו מדברים על 200 אסירים למאה אלף תושבים כשבמדינות אנגליה שהיא מדינה יחסית פרימיטיבית אנחנו מדברים על 150, מדינות צפון אירופה אתה מדבר איתנו על בין 50 ל-75, מדינות מרכז אירופה בסביבות המאה. זאת אומרת זה עדיין הרבה - - -

היו"ר, דליה דורנר:

זה מה אמרתי, שאנחנו יותר ממדינות אירופה.

אורן גזל אייל:

אז יש בגאורגיה יותר, יש עוד מדינות שיש יותר

אבל אנחנו לא פוזלים לשם. השאלה הפרקטית היתה איך אנחנו מתקדמים עכשיו. אפשרות אחת זה לקחת, לבצע מחקר של מה קורה באנגליה ובאוסטרליה כדוגמה -

רחל גוטליב:

את קנדה יש לך גם במאמר.

אורן גזל אייל:

להציג את הכלים שיש שם ולנסות לראות איזה

מהם - - -

היו"ר, דליה דורנר:

מה מתאים לנו, לייעד את הכלים, זה דבר אחד.

דבר שני שאנחנו צריכים לעשות, ואת דווקא התחלת בזה, אמרת האם אנחנו בקבוצות אוכלוסיה שאנחנו צריכים לחשוב על אמצעים עונשיים מיוחדים לאנשים שיש להם בעיות נפשיות, אחת הקבוצות. אז אני דיברתי על זה עם אורן ואמרתי

שצריך להרחיב את זה והאם אנחנו יכולים ליצור איזה שהיא קבוצת אנשים שאנחנו מדברים על עבירות בחומרה כזאת או אחרת, אנחנו צריכים לראות קבוצות עבריינים שהעונשים שהם לא מאסר מתאימים להם מתוך השתייכותם לקבוצה הזאת ולשמוע ולקבל על זה חומרים, מבחינת המבנה של אותו דו"ח אז יהיה לנו פרק על קבוצה כזאת, אנחנו נחבר גם כדי שנוכל להמליץ ולעמוד בדרישת הלגיטימיות של הענישה אנשים שהעונשים האלה מתאימים להם.

אורן גזל אייל: על קבוצות חשבנו למשל - - -

היו"ר, דליה דורנר: קבוצות כאלה ואחרות שבעיקר או שהם צעירים ויש עוד סיכוי לשיקום ומה שמרגיז מבחינת העונש ההולם זה המחשבה הפלילית, אז זה מרגיז או תוצאה. מבחינת הלגיטימציה יש דברים שהתוצאה היא לא נסבלת על הציבור, בתאונות דרכים הרשלנות שלך יכולה להיות קטנה, הרגת אמא עם שני ילדים, יתלו אותך, גם אם עשית מעשה שהרשלנות שלך היא סטייה לא גדולה, אבל אתה לא יכול, זה חלק מהלגיטימיות והעמדה של החברה ואתה צריך להתחשב בה מצד אחד, זאת התוצאה, או אנשים שיש להם איזה שהיא חולשה והכוונה שלהם היא לא כוונה כל כך להרע, יש להם משהו שמגביל את הכוונה, גם לשם צריך לתת את הדעת.

אורן גזל אייל: אז הקבוצות שעליהן חשבנו היו, אנשים בעלי מוגבלות שכלית או נפשית, מכורים, זאת קבוצה נפרדת שצריכה איזה שהיא חשיבה נפרדת, אלימות במשפחה וצעירים, אבל אלה היו רעיונות.

רביד דקל: חוץ מחולי נפשי שאמצעי ענישה.

ורדה שחם: הם לא מספיק רחבים, אין להם מספיק יכולת לשאת את כל הטיפולים שהם צריכים. גם עם קטינים יש בעיה גדולה.

רחל גוטליב: אני מציעה ככה, כשאתה אמרת מכורים וסמים, לא אמרת עברייני מין, אנחנו מדברים על עבריינים עם מאפיינים מיוחדים אבל נראה לי שקטינים וחולי נפש כל אחד מהם זה סוגיות שמחייבות, אני לא מציעה, אם אנחנו רוצים להתקדם - - -

אורן גזל אייל: זאת השאלה.

רחל גוטליב: אני חושבת שזה ראוי, ראיתי את המייל של חגית, זה ראוי לדיון, ראוי לדיון מאוד רציני, אבל אני מציעה כרגע בשלב ראשון אני לא הייתי נכנסת, כולל קטינים, קטינים גם הם מחייבים התייחסות מיוחדת אבל בעיני תפסת מרובה קצת לא תפסת, להבדיל ממכורים, כאשר מדובר בעברייני עם מאפיינים מיוחדים שאמצעי ענישה חלופיים מחייבים התייחסות לזה, זה משהו אחר מאשר - - -

אורן גזל אייל: אבל לקויים זה לא המקרה?

חגית לרנאו: לקטינים יש מערך שלם.

רחל גוטליב: מערך שלם שמחייב גם איזונים אחרים.

חגית לרנאו: אבל זה נעשה, אני חושבת שקטינים אפשר להוציא החוצה, אפשר לחשוב על צעירים אבל אני מסכימה עם רחל שזאת האוכלוסיה - - -
היו"ר, דליה דורנר: אני רוצה לומר לכם דבר אחד, עוד ועדה כזאת לא תקום, לכן לא חשוב באיזה שלבים אבל צריך לגמור.

חגית לרנאו: אני חושבת שהיחס של מערכת המשפט לאנשים עם לקויות שכליות ונפשיות שהם כאילו מעל הרף של, מי שלא כשיר לעמוד לדין אז מוציאים אותו החוצה אבל הם כאילו קצת מעל הרף הזה, זה תלוי בשופט, אין מדיניות אחידה ויש יותר מדי שופטים שברגע שאדם כשיר לעמוד לדין הם מתייחסים אליו כאחד הנאשמים והתוצאה היא, ששב"ס והם מדברים על זה וכדאי להקשיב להם, הופכים להיות מין חצר גרוטאות כזאת של אנשים שהם לא מוכשרים לטפל בהם, הם לא מתאימים לטפל בהם, הם הרבה פעמים לא יודעים איך להתעסק איתם, אין להם תוכניות מותאמות וזה בעיה שהיא בעיה ערכית שצריך לדבר עליה.

היו"ר, דליה דורנר: היא לא נגד לדבר, צריך לדבר על זה בישיבה מיוחדת. צריך לדבר וצריך לסיים, אני דואגת שאנחנו לא נעשה מזה ועדה קבועה, שנשב ומדי פעם יבואו אנשים ונאמר את הגיגינו, אנחנו רוצים ללכת לאיזה שהיא תוכנית שתקדם אותנו ותביא אותנו למסקנות. לא הייתי מוותרת על החלק הזה כי הוא חשוב, הוא משמעותי לשימוש יומיומי, הוא פרק פרקטי.

אורן גזל אייל: אז אני מציע אם כך, נראה לי שלישיבה הבאה

אנחנו נתמקד דווקא ברעיון של לבחון את החלופות - - -

היו"ר, דליה דורנר: כן, זה חשוב מאוד, יש לזה היבט פרקטי. אני

חושבת ששירות מבחן זה הסיפור.

אורן גזל אייל: אז אולי נתחיל משירות מבחן.

רחל גוטליב: אני מציעה שבשלב ראשון אם אתה יכול להפיץ לנו

איזה שהיא סקירה - - -

אורן גזל אייל: של המודל באנגליה.

רחל גוטליב: השאלה אם רק באנגליה.

אורן גזל אייל: אפשר לדבר על אוסטרליה, ויקטוריה.

ורדה שחם: אנגליה ושבדיה, הם נורא מרשימים, גם וגם.

אורן גזל אייל: ורדה, יש לך חומר שאת יכולה להעביר לי?

ורדה שחם: אני לא חושבת שאני יכולה למצוא אותו, אני לא

יודעת איפה שמתני אותו. אולי לחיים יש.

רות קנאי: אני יכולה להעביר לך חומרים.

אורן גזל אייל: אני אשמח אם תעבירי לי.

רות קנאי: ואתה יכול לחלק את זה לכולם אפילו.

היו"ר, דליה דורנר: האם את חושבת מטעם שירות המבחן אם זה

מספיק או לא מספיק, השאלה אם שירות המבחן יהיה מוכן ומה הוא רוצה כדי

שיהיה מוכן לקבל על עצמו לאכוף את הדברים האלה, להמליץ על הדברים האלה,

איזה הכשרה הוא צריך, יכול להיות שצריך להעביר את קציני המבחן הכשרה לכיוון

הזה, אני לא יודעת, אני מעלה שאלות.

רחל שרביט: נראה מה אנחנו מציעים, אם זה משאיר אותו

בתוך התפקיד שלו או מעביר אותו לתפקיד - - -

היו"ר, דליה דורנר: מה זה אומר.

אורן גזל אייל: לשיבה הבאה את מזמינה את מנהל - - -

רחל גוטליב: באיזה תאריך הישיבה הבאה?

- אורן גזל אייל:** הישיבה הבאה ב-8.7.
- היו"ר, דליה דורנר:** תזמיני ועד אז תפיץ את החומרים ותתני את החומרים גם לחבריה שלך שיהיו מוכנים.
- חיים ויסמונסקי:** רציתי לשאול במסגרת ההצעות לסדר, אתם לא חושבים שצריך להזמין את פקידת הפיקוח האלקטרוני? כי הרי דובר כאן על בעיית האכיפה של אמצעי ענישה.
- אורן גזל אייל:** אפשר בהחלט, אני רק רוצה לדעת מה סדר הדברים, כי אם אנחנו ננסה לדון גם באנגליה וגם בשירות המבחן וגם ביחידת הפיקוח באותה ישיבה לא נצא מזה.
- היו"ר, דליה דורנר:** אנחנו לא נדון מה קורה באנגליה, כל אחד יקרא מה קורה באנגליה לרבות שירות המבחן באנגליה, אבל ברור לגמרי ששירות המבחן, אנחנו צריכים שני דברים, אי שירות המבחן צריך יהיה להמליץ בפני בית המשפט מה מתאים מכל הסיפורים האלה של הכלים הנוספים, ב', איך נאכוף את זה, האם זה שירות המבחן או הפיקוח האלקטרוני, זה הסיפור.
- אורן גזל אייל:** אז אנחנו נצטרך להזמין אותם ולדעת זה לא יהיה לישיבה הבאה, כי אי אפשר להכניס יותר מדי.
- היו"ר, דליה דורנר:** אז אתה תחליט כמה כל אחד.
- ורדה שחם:** אם אנחנו רוצים ללמוד איך זה מתבצע עם אסירים צריך להזמין שוב את חיים, ראש רש"א.
- אורן גזל אייל:** לשעבר?
- היו"ר, דליה דורנר:** הוא התפטר. כולם התפטרו שם. אין להם כסף.
- ורדה שחם:** אז זאת הזדמנות להגיד שגם אני כבר לא אגיע, אני לא התפטרתי, אני פורשת, ויבוא במקומי ראש אגף החקירות והמודיעין, אני לא יודעת אם צריך לעשות איזה שהיא פרוצדורה מיוחדת, אבל הוא יגיע במקומי.
- היו"ר, דליה דורנר:** מי זה היום?
- ורדה שחם:** ניצב יואב סגלוביץ.
- היו"ר, דליה דורנר:** מתי את פורשת?

- ורדה שחם:** אני יוצאת לחופשה ב-1.7.
- היו"ר, דליה דורנר:** אז קודם כל שיהיה רק טוב - - -
- אורן גזל אייל:** ורדה, אתם תפנו למזכירות הממשלה - - -
- ורדה שחם:** לא, אני מבקשת שאתם. אני קיבלתי את זה בזמנו
דרך חבר הכנסת בגין - - -
- היו"ר, דליה דורנר:** השר, את עושה ממנו חבר כנסת, הוא עוד לא
התפטר, הוא שר ללא תיק, אחד משמונה השרים שלנו ללא תיק. אני לא רוצה
שנהפוך לוועדה מתמדת. זה אחד החששות שלי. סיימנו. ערב טוב ולהתראות ב-8.7.
ונלמד את כל החומרים שאורן ישלח.